

The background of the entire page is a black and white photograph. It shows two construction workers from behind, standing on a paved surface and looking at a large glass building. The workers are wearing dark jackets with reflective white stripes and white hard hats. The building's glass facade reflects the sky and the workers. A dark blue diagonal band runs across the bottom left, and a textured orange shape is in the bottom right.

EBA Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg

Årsrapport **2014**

EBA - en organisasjon som samler

Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg (EBA)
er en bransjeforening for entreprenører.

Foreningen har omlag 220 medlemsbedrifter med ca. 24 000 ansatte.

Medlemsbedriftene omsetter for ca. 80 milliarder kroner i året, og spenner fra landets største riksdekkende entreprenørbedrifter til mindre håndverksbedrifter og spesialentreprenører.

EBA er tilsluttet Byggenæringens Landsforening (BNL) og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)

Overordnede mål for EBA

- » EBA arbeider for en nyskapende og lønnsom bygg- og anleggsnæring.
- » EBA arbeider for å fremme entreprenørenes felles næringsinteresser og vi representerer entreprenørene overfor andre institusjoner, organisasjoner, myndigheter og samfunn forøvrig.
- » EBA skal synliggjøre næringens betydning for landets verdiskapning og utvikling.
- » EBA skal arbeide for like konkurransevilkår og en respektert næring.

EBA har ni lokalavdelinger

- **EBAH** Hålogaland, Nordland, Troms og Finnmark
- **EBAT** Sør- og Nord Trøndelag
- **EBAMR** Møre og Romsdal
- **EBAHO** Hedmark og Oppland
- **EBAO** Oslo, Akershus og Østfold
- **EBAV** Vesten fjelske, Hordaland og Sogn & Fjordane
- **EBAR** Rogaland
- **EBAA** Aust- og Vest Agder
- **EBATVB** Telemark, Vestfold og Buskerud

INNHold

Leder	3
Dette var 2014	4
TEMA: I bred front mot useriøse aktører	6
Rekruttering	11
Kompetanse og rekruttering	12
Helse, miljø og sikkerhet.....	16
Vei og jernbane	18
Nærings- og bygningsjus.....	20
Lokalavdelingene forteller	22
Årsberetning	24
Regnskap og noter.....	30
Administrasjon	43

På riktig vei!

Bygg- og anleggsnæringen har betydelige utfordringer knyttet til arbeidsmarkeds kriminalitet og organisert kriminalitet, og derfor setter EBA søkelyset på dette også i denne årsrapporten. Det er for viktig til å la det passere. Jeg vil likevel vie min tilmålte spalteplass i denne lederen til de gode historiene og den positive utviklingen vi har sett i året vi har lagt bak oss.

Våre medlemmer bidrar til å at det skjer bra. Bygg og anlegg er kanskje ikke den næringen som dukker først opp i tankene når vi snakker om nytenkning og innovasjon, men jeg tror dette handler mye om at vi ikke er flinke nok til å snakke om, og vise frem det gode som gjøres i bransjen, og bransjen kan helt sikkert bli enda flinkere til å ta nyvinninger i bruk. Jeg tror en viktig suksessfaktor for bransjens utvikling er at vi i stadig større grad tør å ta i bruk nye verktøy og posisjonere oss enda bedre i forhold til internasjonal konkurranse. Vi ønsker å fremstå som en nytenkende og effektiv næring som jobber for å styrke og løfte vårt omdømme og rekrutteringsstyrke.

Omsetningen innen bygg og anlegg endte i 2014 på i underkant av 400 milliarder kroner. Sammenliknet med resten av Europa er dette meget solide tall. Innen anlegg ser pilen ut til å peke oppover også neste år. Bygg har også vært bra i 2014, og vi får håpe at denne trenden fortsetter. Jeg er stolt av at EBAs medlemmer bidrar sterkt til disse resultatene.

Det er mange store og viktige prosjekter som skal startes i 2015 og flere tilsvarende skal videreføres. Høy aktivitet og store prosjekter, fører også med seg noen utfordringer. Arbeidsmarkeds kriminalitet og svart arbeid er faktorer som truer vårt omdømme - og som bidrar til at rekrutteringen til bransjen ikke er så høy som vi skulle ønske. I 2014 lanserte BNL en veileder for valg av seriøse aktører i bransjen. Sammen med BNL har EBA gjennomført flere seriositetskonferanser i 2014, et arbeid som fortsetter i 2015. Dette er et viktig arbeid for at vi skal hindre at useriøse

og kriminelle aktører kommer inn i kontrakts- og produksjonskjedene våre. Veilederen er blitt utviklet i samarbeid med Politiet, Skatteetaten og Arbeidstilsynet - og har også vært drøftet i Seriositetsforumet i byggenæringen. Takk til alle som har bidratt til å få veilederen på plass. Nå blir det viktig at vi tar det i bruk! EBA fortsetter å kurse bedriftene som ønsker det i 2015.

I januar la regjeringen frem sine forslag for å bekjempe arbeidsmarkeds kriminalitet og for å få flere virksomheter til å ta inn lærlinger. Hele planen inneholder 22 tiltak som skal følges opp fra øverste politiske hold. Lærlingekravet og det at offentlige byggherrer får krav om bruk av lærlinger, er gode nyheter, når det anvendes på riktig måte – både for bransjen og for de som ønsker en utdanning og lærlingeplass innen bygg og anlegg. Noen ganger kreves det tydelige krav fra myndighetene for å få gjennom en endring.

Hvert år er det 8 000 unge som ikke får lærlingeplass. Dersom bare halvparten av disse fikk mulighet, ville det bedret rekrutteringssituasjonen innen bygg og anlegg betraktelig. Det at både myndigheter og bransjen tar tak og lager konkrete tiltak for en bedre bransje, er bra og vi skal ta vår del av ansvaret. Det vil gjøre det vanskeligere å være useriøs og lettere å være seriøs, og ikke minst være et bidrag til like konkurransevilkår.

Kari Sandberg

Kari Sandberg
Adm. direktør

Dette var 2014

Januar

EBA sin strategiplan for perioden 2014 – 2017 blir vedtatt i styret. Her blir det nedfelt at EBA skal satse på HMS, seriøsitet, næringspolitikk, kompetanse og rekruttering og medlemservice. Strategien er brutt ned på hver avdeling.

Februar

StartBANK lanserer nye søkesider.

Bruken av StartBANK øker med hele 55 prosent i 2014 sammenliknet med 2013, og man opplever en markant vekst i antall nye innkjøpere i 2014. Leverandør nummer 4 000 passerer og økningen i leverandører er større enn på lenge.

Mars

En samlet bygg- og anleggsbransje får en real kalddusj når **søkertallene til VG1 Bygg- og anleggsteknikk offentliggjøres**. Tallene viser en søkernedgang på 16 prosent.

April

Byggedagene arrangeres med over 800 deltakere og 35 utstillere. Et viktig treffpunkt for hele byggenæringen, hvor EBA-direktør Kari Sandberg holdt innlegg om Energi og miljø i næringen.

Mai

- Det må bli enklere å være seriøs og vanskeligere å være useriøs i byggenæringen, sa kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner da han mottok rapport fra byggenæringen. **EBA deltok i arbeidet med å utvikle rapporten "Enkelt å være seriøs".**

Juni

EBA's generalforsamling i Kristiansund avholdes. Effektive planprosesser, etikk, verdier og politiske rammebetingelser for bygg- og anleggsnæringen er sentrale tema på generalforsamlingen.

Juli

Bygg- og anleggsbransjen tar en **velfortjent sommerferie** etter en hektisk vår. I Juli er det som vanlig lavere aktivitet i bransjen enn ellers i året.

August

Konstituerende møte for styringsgruppen i HMS-charteret avholdes.

Charteret deler en 0-visjon for skader i bygg- og anleggsbransjen og er nå skrevet under av myndigheter, byggherrer, prosjekterende, utførende og arbeidstakerne i bransjen.

September

HMS-charteret med mål og visjoner blir presentert på **HMS-konferansen** på Fornebu utenfor Oslo. Under konferansen så man også nærmere på hvordan kriminalitet i bransjen kan true sikkerhetskultur og arbeidsmiljø.

Oktober

Under **Yrkes-NM i Trondheim** i oktober, deltok EBA i NM i betong- og tømmerfaget. NM i tømmerfaget ble arrangert i samarbeid med Byggmesterforbundet. Det var fem deltakere i betongfaget og fire i tømmerfaget.

November

I Oslo arrangerer EBA det første **seminaret om seriositet og opplæring i valg av seriøse aktører**. Seminaret rulles deretter sakte, men sikkert ut i hele landet, hvor de ulike lokalavdelingene står som arrangør.

Desember

Vi startet **kartleggingen av hvilke av EBAs medlemsbedrifter som ikke er lærebedrifter**. Dette for å få en oversikt over hvor mange av våre medlemsbedrifter som er godkjente lærebedrifter. Målet er å skaffe flere lærebedrifter og flere læreplasser. Arbeidet fortsetter i 2015.

**I bred front
mot useriøse
aktører**

Politi, tilsynsmyndigheter og bygg- og anleggsbransjen vil skatteunndragelser, ulovlig arbeidskraft og hvitvasking til livs. At arbeidsmarkeds kriminaliteten i Norge utgjør summer i milliardklassen, er rimelig å anta, mener politimesteren i Oslo.

Alle har det samme målet: å få bukt med arbeidsmarkeds kriminalitet og useriøse aktører i bygg- og anleggsbransjen. Regjeringen har kommet med forslag til 22 tiltak som skal gjøre det vanskeligere å være useriøs. Politiet jobber sammen med Skatteetaten for å kartlegge kriminelle nettverk og Statsbygg har seriositetsklausuler og begrensninger knyttet til antall underleverandører. EBA og BNL gjennomfører seriositetskonferanser og veiledere for å gjøre det lettere å velge seriøse aktører. I 2014 gjennomførte Arbeidstilsynet 2 700 tilsyn, og det er planlagt enda flere tilsyn i 2015. Bygg og anlegg er den største nærings-satsingen i Arbeidstilsynet.

Vil gjøre det enklere å være seriøs

2014 lanserte EBA og BNL veilederen ”enklere å være seriøs”. BNL har utarbeidet en veileder for valg av seriøse bedrifter. Målsettingen er at bedriftene gjennom gode valg skal hindre at useriøse og kriminelle aktører kommer inn i kontraktskjedene. Veilederen består av en sjekkliste samt maler for tilbudsforespørsel, avklaringsmøte og spesielle kontraktsbestemmelser.

Innrapporteringer fra politidistriktene viser at bruk av ulovlig arbeidskraft er svært utbredt, og man ser en betydelig fremvekst av sosial dumping. Arbeidsinnvandring og irregulær migrasjon har ført til økt tilbud av arbeidskraft som er villig til å jobbe for lavere lønn og dårligere vilkår enn det som er vanlig i Norge. Mange arbeidsinnvandrere blir utnyttet av sine arbeidsgivere og bor og arbeider under uverdige og ulovlige forhold. Anmeldelser om tvangsarbeid har økt fra 22 anmeldelser i 2012 til 39 anmeldelser i 2013. Økningen skyldes trolig økt fokus fra norske myndigheter.

EBA har vært i kontakt med fire aktører som er sentrale i arbeidet med å forhindre at useriøse aktører får fotfeste i det norske bygg- og anleggsmarkedet.

2 700

tilsyn gjennomførte Arbeidstilsynet i fjor, og leverte 154 anmeldelser til politiet. Ingen ble dømt.

Harald V. Nikolaisen

Direktør i Statsbygg

Hans Sverre Sjøvold

Politimester i Oslo

EBA SPØR

Adm. direktør Harald V. Nikolaisen i Statsbygg

Kontraktsbestemmelsene avgjør

■ **Hvordan jobber dere for at Statsbygg og deres ansatte holder seg innenfor lover og regler?** Alle i Statsbygg får opplæring om lover og regler som gjelder. Eksempelvis deltar prosjektledere på SHA-inspeksjoner for å påse at sikkerhet og seriøsitet blir ivaretatt på en god måte. Også jeg som øverste sjef i Statsbygg er med på inspeksjoner på byggeplasser, fordi dette er et ledelsesansvar. Det gis også kurs til alle i Statsbygg om blant annet etikk, sikkerhetsspørsmål og hvordan gjennomføre gode offentlige anskaffelser. Statsbygg skal gå foran som et godt eksempel for hele BAE-næringen.

■ **Hva gjør dere konkret for å hindre at useriøse og kriminelle aktører kommer inn i alle ledd i de prosjekter dere har ansvar for?** Statsbygg stiller strenge krav til alle vi inngår kontrakter med. Flere av kravene våre er strengere enn gjeldende lover og forskrifter. I forbindelse med seriøsitetssklausuler, krever vi blant annet at det ikke er mer enn to underleverandører i prosjektene. Vi har strenge sanksjoner mot de som bryter lønns- og arbeidsvilkår for arbeiderne fordi dette er viktig i kampen mot sosial dumping. I alvorlige tilfeller kan Statsbygg gi bøter eller heve kontrakten med leverandøren. Alle Statsbyggs kontrakter følger Norsk Standard-mal (NS) som et minimum, og skal være i henhold til ILO-konvensjonen.

■ **Hva er det viktigste en samlet bransje kan gjøre for å få bukt med disse problemene på lang sikt?** Igjen er det kontraktsbestemmelsene som avgjør om vi får seriøse aktører på byggeplassen. Men dette er ikke nok alene. Det må stilles de samme kravene om seriøsitet i hele kontraktskjeden. Oppfølging på byggeplass er også helt avgjørende for å sikre gode lønns- og arbeidsvilkår. Bruk bransjens egne etablerte verktøy og sjekklister for å se til at arbeidslivets spilleregler følges. Dette handler i stor grad om kompetanse, holdninger og kultur, noe som må være en viktig del av ansvaret, både for ledere og ansatte.

EBA SPØR

Politimester i Oslo, Hans Sverre Sjøvold

Kriminelle skjuler bruk av ulovlig arbeidskraft

■ **Hva er arbeidsmarkeds kriminalitet?** Arbeidsmarkeds kriminalitet er et samlebegrep for det mangfoldet av straffbare handlinger som skjer når det oppstår et parallelt illegalt arbeidsmarked. Dette har skapt grunnlaget for et stort og allsidig kriminelt marked som kontrolleres og styres av profesjonelle kriminelle.

■ **Hvor omfattende er problemet?** Det er vanskelig å anslå hvor mye arbeidsmarkeds kriminaliteten står for av det kriminelle markedet, men vi antar at den utgjør summen i milliardklassen er en rimelig antakelse. Spørsmålet er om den er samfunnets største kriminalitetsutfordring, sett i lys av den økonomiske vinningen og de store skadevirkningene individer, bransjer og samfunnet blir påført.

■ **Hvor er problemet størst?** Kriminelle aktører har etablert et profesjonelt og godt organisert system som både skjuler bruken av ulovlig arbeidskraft, og samtidig produserer betraktelige inntekter ved skatte- og avgiftsunndragelser og mva-bedrageri.

- Både Politiets og Skatteetatens kartlegging har avdekket at store deler, sannsynligvis størsteparten, av malerbransjen i Oslo er blitt kriminalisert via bruk av ulovlig arbeidskraft og organiserte hvitvaskingsnettverk. Dette gjelder trolig også i varierende grad i andre bransjegrupper med høyt forbruk av ufaglært arbeidskraft, avslutter Sjøvold.

At arbeidsmarkeds kriminaliteten utgjør summen i milliardklassen er en rimelig antakelse.

Ingrid Finboe Svendsen
Direktør i Arbeidstilsynet

STATSBYGG er en statlig forvaltningsbedrift under Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Statsbygg har 880 ansatte: 420 på hovedkontoret i Oslo og 460 tilknyttet fem regionskontorer. Ett av Statsbyggs strategiske mål er å være en rollemodell i BA-næringen, men hvordan jobber de for å stoppe kriminelle aktører?

ARBEIDSTILSYNET fører tilsyn med at arbeidsgiver jobber systematisk for å sørge for forsvarlige arbeidsmiljøforhold og retter innsatsen mot utsatte næringer, virksomheter og yrker samt mot problemstillinger som bidrar til at arbeidsforholdene ikke er forsvarlige. Bygg og anlegg er en av fem næringer hvor Arbeidstilsynet satser ekstra ressurser.

EBA SPØR

Direktør i Arbeidstilsynet, Ingrid Finboe Svendsen

Bygg og anlegg – den største næringssatsingen

■ **Hvordan møter dere problemet med arbeidsmarkeds-kriminalitet?** - Arbeidsmiljøkriminalitet er et økende problem, og et problem vi er godt kjent med. Vi har jobbet med arbeidsinnvandring og sosial dumping siden EU-utvidelsen i 2004. Det Arbeidstilsynet ser nå er at når vi avdekker sosial dumping så er det også gjerne snakk om arbeidsmiljøkriminalitet. Vi er i konstant utvikling for å møte utfordringene i omfanget av sosial dumping og økonomisk kriminalitet, sier Svendsen.

■ **Hvorfor satses det så mye innen nettopp bygg og anlegg?** I inneværende fireårige strategiske planperiode har Arbeidstilsynet valgt ut noen næringer grunnet særskilte risikoforhold. Satsingen i bygge- og anleggsnæringen er den største av disse. Satsingen startet opp i 2013, og er planlagt å vare frem til 2016. Det ble gjennomført 2 700 tilsyn i 2014, og Arbeidstilsynet har planlagt å gjennomføre enda flere tilsyn i 2015.

■ **Hvordan kan man kontrollere bedre i hverdagen?** - Seriositetsforum er et samarbeidsforum mellom bygge- og anleggsnæringen og myndighetene for å effektivisere innsatsen mot blant annet svart arbeid, men også for forebyggende HMS-arbeid. Dette er en viktig møteplass. Næringen anser ID-kortene for bygge- og anleggsnæringen som et viktig tiltak og at mangel på gyldig ID-kort er en indikator på useriositet, og det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal konkretisere forbedringer. Et av ønskene, sanntidskontroll av gyldighet, har Arbeidstilsynet fulgt opp og fra tidlig i januar 2015 ble det mulig for Arbeidstilsynets inspektører og andre kontrolltater å foreta sanntidskontroll av ID-kort mens de er ute på bygge- og anleggsplasser. Dette er en viktig måte å kontrollere på i hverdagen.

■ **EBA er opptatt av mer samordnede og målrettede tilsyn. Hvordan ser du for deg at vi kan jobbe sammen for å få til mer av dette?** - Innen helse-, miljø- og sikkerhetsområdet har

Arbeidstilsynet et formelt ansvar for koordinering av flere tilsynsmyndigheter. Hensikten med denne koordineringen er både å oppnå en mest mulig samlet, enhetlig og effektiv oppfølging av helse, miljø og sikkerhet i arbeidslivet, og å unngå unødig belastning på virksomhetene, f.eks. ved at ulike myndigheter ber om samme dokumentasjon. Vi oppnår større samfunnsmessige gevinster av vårt arbeid når vi står sammen. De etatene vi samarbeider med i kampen mot arbeidsmarkeds-kriminalitet er særlig Skatteetaten og Politiet, men også Kemneren, Toll og NAV kontroll.

- Et godt samarbeid lokalt er også nyttig. For eksempel i Midt-Norge arrangerer EBA Trøndelag i samarbeid med Arbeidstilsynet Midt-Norge og Fellesforbundet en årlig lokal HMS-konferanse, der utfordringer med arbeidsmarkeds-kriminalitet og tiltak for å unngå det har stått sentralt de siste to årene.

Vår innsats skal blant annet bidra til å sikre at arbeidstakere har lovlige arbeidsbetingelser. Bygg og anlegg er den største nærings-satsingen i Arbeidstilsynet.

Robert Eriksson

Arbeids- og sosialminister

HVA MENER DU?

Arbeids- og sosialminister Robert Eriksson

Kraftfull innsats mot arbeidsmarkeds kriminalitet

Regjeringen og partene i arbeidslivet samarbeider nå for å hindre at arbeidslivet blir en arena hvor kriminelle aktører tar seg til rette.

Bedriftene i bygge- og anleggsnæringen er blant dem som har gitt myndighetene tydelig beskjed om at kriminalitet i arbeidslivet er en økende utfordring. Vi har lyttet til innspillene og lagt fram en strategi for å styrke innsatsen mot arbeidsmarkeds kriminalitet. Det er mye som står på spill. Dersom useriøsitet og kriminalitet får fritt spillerom, er den norske arbeidslivsmodellen i fare. Det rammer arbeidstakerne, men går også ut over arbeidsgivere som driver sin virksomhet innenfor gjeldende lover og regler.

Sammen med partene i arbeidslivet vil vi samarbeide for å bekjempe denne utviklingen. Strategien mot arbeidsmarkeds kriminalitet er utarbeidet i dialog med arbeidslivets organisasjoner. Bygge- og anleggsnæringen har tatt mange viktige initiativ for å samle virksomhetene og myndighetene til felles innsats for seriøse og trygge arbeidsplasser i næringen. Dette skal vi bygge videre på. Vi vet at det er utfordringer i både bedriftsmarkedet og privatmarkedet. Myndighetene arbeider med oppfølging av flere tiltak som har særlig betydning for næringen: Godkjenning av utenlandsk fagutdanning, videreutvikling av sentral godkjenning av foretak, forbedring av ordningen med id-kort og krav om at leverandører til det offentlige som hovedregel skal ha lærlinger.

Det offentlige skal gå foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. Regjeringen vil derfor innføre regler som begrenser antall underleverandører i kontraktskjedene i bransjer hvor det er særlige utfordringer.

Et annet viktig område er samarbeidet mellom offentlige etater. Det skal vi styrke og gjøre mer systematisk. I Oslo, Bergen og Stavanger er det etablert felles enheter for Arbeidstilsynet, Skatteetaten, Kemneren, NAV Kontroll, Tolletaten og Politiet. Det gir oss økt slagkraft mot den sammensatte kriminaliteten. Vi skal også etablere et tverretattlig analyse- og etterretningscenter mellom etatene på nasjonalt nivå. Det skal bli enklere å

utveksle informasjon mellom etatene. Sanksjoneringen av lovbrudd skal bli mer effektiv, blant annet ved bruk av bøter og gebyrer.

Det skal være enkelt å være seriøs, og vanskelig å være kjeltring. Regjeringen vil bidra til å gjøre det enklere for virksomhetene å overholde lover og regler. Samtidig skal det bli lettere å bli oppdaget og straffet for brudd på regelverket. Etter forslag fra regjeringen innføres det strengere straffer for alvorlige brudd på arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven. Når vi står sammen i norsk arbeidsliv, gir dette en kraftfull innsats mot arbeidsmarkeds kriminalitet.

Bygge- og anleggsnæringen har tatt mange viktige initiativ for å samle virksomhetene og myndighetene til felles innsats for seriøse og trygge arbeidsplasser i næringen. Dette skal vi bygge videre på.

Lever for faget

■ **Fredrik Akselsen Johansen fra Fenstad er 19 år og betonglærling. Tross sin unge alder har han allerede rukket å delta i NM i betongfag. Han har vært lærling i ett og et halvt år, og ifølge sjefen er han allerede faglig sterk.**

Hvorfor valgte du å bli lærling innen betongfaget?

- Jeg valgte å bli betonglærling fordi det har alltid vært mitt ønske å bli noe innen byggeindustrien. Faren min har jobba med betong og grunnarbeid hele sitt voksne liv, og tok fagbrev som forskallingssnekker i 2006, og ble da årets lærling. Han tok fagbrevet sent, etter å ha jobba en stund i byggebransjen. Jeg har vært med han på jobb siden jeg kunne begynne å ta sommerjobber, og derfor har det falt meg helt naturlig at det er det her jeg skulle bli.

Hvilke ambisjoner har du innenfor faget?

- Jeg har store planer om å få tatt generell studiekompetanse når jeg skal inn til førstegangstjeneste i januar 2016. Deretter har jeg lyst til å komme inn på ingeniørhøgskolen i forsvaret - etter å forhåpentligvis jobba meg litt oppover i EIDE-Entreprenør AS, hvor jeg nå er lærling.

Hva tror du skal til for at flere velger yrkesfag generelt og betongfaget spesielt?

- Jeg tror at skoler og foreldre må samarbeide om å reklamere og informere om de mulighetene man får som lærling og ved at man skaffer seg et svennebrev eller fagbrev. Det er viktig med høyere utdanning, men den muligheten er fortsatt like stor selv om man skaffer seg et fagbrev først. For at det skal bli bedre rekruttering til betong, må elever som er interessert i bygg, og de som er praktisk anlagt, få vite hvor sikkert det er å satse på betong. Innen betong vil det være arbeid i mange, mange år framover, og det er mangel på norske betongarbeidere i Norge.

Lærlingens tunnelløp

■ **Brede Furan er i ferd med å fullføre et helt nytt utdanningsløp innen anleggsbransjen, og NCC-lærlingen blir neste år førstemann som tar fagbrev i tunnelinnredning og rehabilitering. 19-åringen fra Selbu i Sør-Trøndelag har tidligere vært på riksvei 4-utbyggingen i Gran på Hadeland, men går nå skift i den største av tunnelene på jernbaneprosjektet Farriseidet - Porsgrunn - Storberget tunnel.**

Hvordan har det vært så langt?

- Det er ganske spennende, og alt er nytt. Mye er litt uvisst ennå siden jeg er førstemann, men en må være først også. Jeg synes arbeidet er variert. Jeg er med litt rundt overalt i tunnelen, og har blant annet jobbet med stikning, finne høyder og fått være med å bore.

Var valget ditt riktig?

- Jeg ville begynne med anlegg, og er sikker på at jeg gjorde gjorde rett valg. Tilbudet fra NCC var spennende, og jeg visste at det ville være mye jobb innen dette feltet i fremtiden også. Derfor valgte jeg å takke ja, sier Furan, og legger til at han absolutt vil anbefale andre den samme retningen.

Lærlingansvarlig Søren Bekkhus i NCC og Erik Sørum i Byggopp er godt fornøyd. Det var Bekkhus som forhørte seg med opplæringskontoret da entreprenøren startet egen avdeling for etterarbeid i tunneler, og ønsket å ta inn lærlinger i denne avdelingen.

Hvordan er arbeidsgiver fornøyd så langt?

- Vi mener det har gått veldig bra. Lærlingen er absolutt rett type for jobben, og har virkelig vist interesse, sier Bekkhus i NCC. Han forteller også at NCC nå er i gang med å hente inn to, tre nye lærlinger til det samme faget.

Prosjekter i kø og mangel på folk

Hvert år trenger bygg- og anleggsbransjen 8 500 nye fagarbeidere og 1 500 ingeniører og fagteknikere. Frem mot 2025 er det et underskudd på arbeidskraft fra videregående skole innen bygg og anlegg på rundt 30 000.

SSBs (Statistisk Sentralbyrå) «Framskrivinger av befolkning og arbeidsstyrke etter utdanning med alternative forutsetninger for innvandring», ble publisert i oktober 2014. Nedenfor er noen av hovedfunnene, der også mangel på faglært arbeidskraft i byggenæringen trekkes frem:

Med utgangspunkt i dagens tilbud og behov, framskrives utvalgte grupper slik i 2025:

- Underskudd på arbeidskraft på videregående nivå i bygg- og anleggsfag, i overkant av rundt 30 000
- Noe underskudd på sivilingeniører, rundt 3 000

En utfordring å få ungdom til å søke

SSB skriver at det er nødvendig å understreke usikkerheten i slike framskrivinger. Tildels er de basert på forenklete forutsetninger, og til-

bud og etterspørsel er framskrevet uavhengig av hverandre. Tallene sier likevel at vi har en stor oppgave foran oss for å få ungdom til å søke seg til bygg- og anleggsnæringen.

I dag dekkes mindre enn halvparten av behovet for ny arbeidskraft i næringen gjennom videregående opplæring. Kun halvparten av de cirka 3 500 som hvert år søker seg til Vg1 Bygg- og anleggsteknikk gjennomfører med fag- eller svennebrev. Samtidig er det mangel på ingeniører, til tross for økt søkning til ingeniør- og sivilingeniørutdanningene. Økt rekruttering og bedre gjennomføring i skole vil være avgjørende for å skaffe nok fagarbeidere i årene fremover.

Prosjekter i kø

Prosjektene står i kø for bygg- og anleggsnæringen i årene som kommer. Skal vi klare å møte den økte etterspørselen, vil

norske entreprenører være avhengig av en solid og stor grunnstamme av egne fagarbeidere, lærlinger, fagteknikere, ingeniører og sivilingeniører.

Næringen tar selv et stort ansvar for å få dette til. Et flertall av EBAs medlemsbedrifter tar inn lærlinger, og blir gjennom dette en viktig del av utdanningssystemet.

Konkurransen om kontrakter innen både bygg og anlegg blir stadig tøffere. EBA mener det offentlige må stille krav til inntak av lærlinger for å få tildelt større offentlige kontrakter, gjennom bruk av lærlingklausuler. Bedriftene må da ha lærlinger på den bygg- eller anleggsplassen kontrakten gjelder for. EBA har jobbet mye med lærlingklausuler i 2014, blant annet sammen med NHO. Arbeidet vil fortsette i 2015.

HVEM ER VI OG HVA GJØR VI?

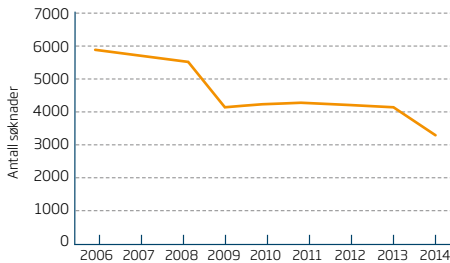
Kompetanse og Rekruttering

Kompetanseavdelingen skal ivareta medlemsbedriftenes interesser ved å påvirke utvikling av innhold i både offentlige og private utdanningstilbud, slik at disse i størst mulig grad er i overensstemmelse med EBAs interesser og behov. Medlemsbedriftene har behov for tilstrekkelig tilgang på kvalifisert arbeidskraft fra alle utdanningsnivåer innenfor EBAs virkeområder.

EBA har kompetansepolitisk fokus på:

- » Bidra til økt rekruttering til næringen
- » Påvirke at utdanningene leverer riktig kompetanse
- » Entreprenørskolen skal være en foretrukket samarbeidspartner ved kompetanseheving

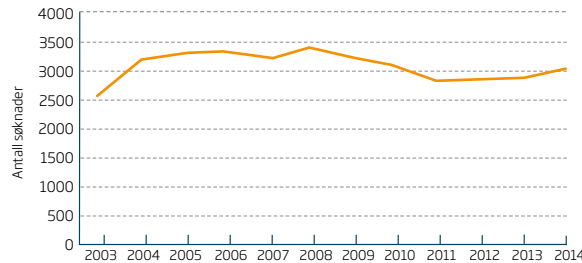
Søkning til Vg1 Bygg- og anleggsteknikk 2006- 2014

Søkertallene til Vg1 Bygg- og anleggsteknikk sank med 16 prosent fra 2013 til 2014. Pr. 1.mars 2014 var det 3 401 søkere til Vg1 Bygg- og anleggsteknikk. Pr. 1.mars 2013 var tallet 4 062. Nedgangen er dramatisk.

Kilde: Utdanningsdirektoratet.

Søkning til læreplasser 2006- 2014

Det er en liten oppgang i antall søkere til læreplass i forhold til 2013. Pr. 1. mars 2014 var det 3 004 søkere til læreplass. I 2013 var søkertallet 2 847.

Kilde: Utdanningsdirektoratet.

Former fremtidens utdanning

EBA er med på å forme fremtidens utdanning innen bygg og anlegg. I dag deltar vipå mange arenaer der beslutningene tas, internt i NHO-fellesskapet og eksternt i dialog med faglige råd og utvalg. Gjennom tett dialog med kommuner og fylkeskommuner informerer EBA om mulighetene innen bygg og anlegg, slik at elevene får best mulig forutsetninger for å gjøre et riktig valg. Målet med EBAs store engasjement for fag- og yrkesopplæringen er en fagutdanning tilpasset arbeidslivets behov, samt økt gjennomføring i utdanningene. Gjennom BNs politiske arbeid har EBA bidratt til stort politisk gjennomslag, slik at fagutdanningen i årene fremover i langt større grad vil konsentrere seg om lærefag. Dette vil gi bedre gjennomføring og mer fornøyde og motiverte elever og lærlinger.

Viktig arbeid i 2014

■ EBA har vært med i en arbeidsgruppe som har jobbet med en problemstilling rundt manglende og/eller falske samsvarserklæringer og falsk CE-merking av maskiner. Arbeidsgruppen har bestått av representanter fra Arbeidstilsynet, Direktoratet for Arbeidstilsynet, EBA, Finans Norge, MEF, Kripos, MGF (Maskingrossistenes Forening), Norsk Utleieforening, Volvo Maskin og PON Equipment. Det har vært en bredt sammensatt gruppe som har jobbet seg frem mot enighet om at måten å løse problemstillingen rundt maskiner som importeres med falsk CE-merking og manglende samsvarserklæring, er å opprette et maskinregister hvor alle maskiner skal registreres. Det nye Maskinregisteret skal være klart til bruk medio mai 2015.

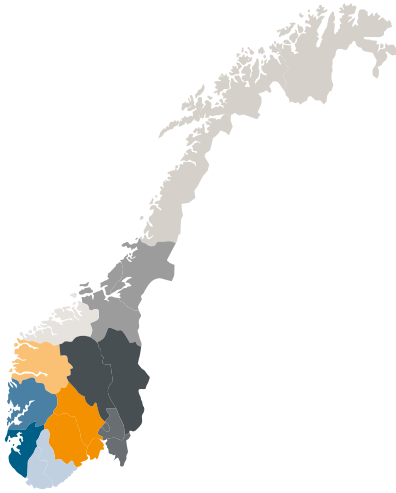
■ EBA støtter opp om Næringslivsringen ved NTNU. Næringslivsringen er et samarbeids-

tiltak mellom byggenæringen og studieprogrammet for Bygg- og miljøteknikk ved NTNU, for å styrke rekrutteringen av studenter og bidra til næringsrelatert kompetanseutvikling i byggstudiet.

■ EBA har siden 2012 vært en av BNs to representanter i Faglig råd for Bygg- og anleggsteknikk. De faglige rådene er myndighetenes rådgivende organ for fag- og yrkesopplæringen. De oppnevnes av Utdanningsdirektoratet etter anbefaling av Samarbeidsrådet for yrkesopplæring, SRY. Det er ni faglige råd, ett for hvert utdanningsprogram innen yrkesutdanningen.

■ EBA, i samarbeid med Byggenæringens Landsforening og Forskningsrådet, arrangerte Mulighetens Univers 2014. Hovedtema var Bygg 21.

Opplæringskontor over hele landet

Gjennom opplæringskontoret Byggopp følges den enkelte lærling opp gjennom hele læretiden, fra første besøk på byggeplass til fag- eller svenneprøve er avlagt.

Byggopp-kontorene

- ByggOpp Hedmark og Oppland
- ByggOpp Oslo, Akershus og Østfold
- ByggOpp Telemark, Vestfold og Buskerud
- ByggOpp Agder (Aust og Vest)
- ByggOpp Rogaland
- ByggOpp Hordaland
- ByggOpp Sogn og Fjordane
- ByggOpp Møre og Romsdal
- ByggOpp Trøndelag (Sør og nord)
- ByggOpp Hålogaland (Nordland, Troms og Finnmark)

Bbyggopp har ansvar for at opplæringen og den enkelte lærling mottar hos bedriften, er i samsvar med lover og regelverk, og er en viktig støttespiller for både bedrift og lærling. EBA har i samarbeid med Byggopp utarbeidet strategier og opplæringsmateriell. Dette skal sikre bedriftene og lærlingene kvalitet og forutsigbarhet uansett hvor bygg- eller anleggsplassen ligger, og hvilket Byggopp-kontor det er inngått lærekontrakter med. For riksdekkende entreprenører, som for eksempel NCC, Skanska og Veidekke, betyr det at uansett hvor i landet lærlingene deres er, så blir de fulgt opp av et Byggopp-kontor som bruker det samme oppfølgingssystemet som alle de andre.

Gjennom hele læretiden blir lærlingene med jevne mellomrom besøkt av Byggopp på det bygg- eller anleggsprosjektet de befinner

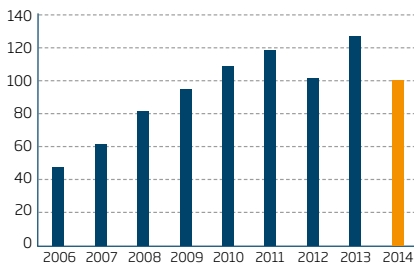
seg på. Opplæringskontoret danner seg et bilde av den enkeltes fremgang, og det blir skrevet statusrapport på faglig utvikling, trivsel og samarbeid. Byggopp er også ansvarlig for at lærlingene når målene i læreplanen. Et viktig verktøy er det elektroniske loggføringssystemet lærlingene bruker. Her fører lærlingene inn timer og skriver inn hva de har arbeidet med i løpet av uken. Bilder de tar underveis kan også legges inn. Det gjør det enkelt for både bedrift og opplæringskontor å følge med på lærlingens utvikling.

HVEM ER VI OG HVA GJØR VI?

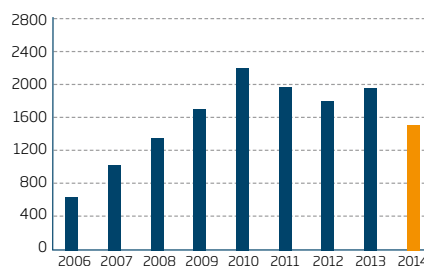
Byggopp

Byggopp er en landsdekkende kjede bestående av 10 opplæringskontorer innen bygg- og anleggsteknikk tilknyttet EBA. Opplæringskontorene er en viktig brikke i arbeidet med å rekruttere ungdom til bygg- og anleggsnæringen. De møter ungdommer på deres arenaer: På ungdoms- og videregående skoler, utdanningsmesser og på Facebook. Byggopp har også god kontakt med rådgivere og lærere på skolene.

Antall kurs 2006- 2014

Antall kursdeltakere 2006- 2014

I 2014 hadde vi 1510 kursdeltakere på til sammen 100 kurs. Det har de siste årene vært en økning i i antall bedriftsinterne kurs, mens det har vært nedgang i antall åpne kurs rundt om i landet.

Entreprenørskolen

EBA tilbyr bedriftene til sammen cirka 30 ulike kurs innen fagområdene jus, tekniske fag, HMS og ledelse og økonomi. Kursene arrangeres rundt om i landet gjennom EBAs lokalavdelinger - i tillegg til at de arrangeres internt i bedriftene. Det har de siste årene vært en økning i antall bedriftsinterne kurs, mens det har vært nedgang i antall åpne kurs rundt om i landet. De mest populære kursene i 2014 var TEK10, Samspillkontrakter, HMS Grunnopplæring (40-timers kurs) og Betongarbeiderutførelse av betongkonstruksjoner (U3).

E-læring

Entreprenørskolen startet i løpet av høsten 2014 arbeidet med å etablere en e-læringsarena. Dette er en ledd i å videreutvikle Entreprenørskolen i tråd med behov og

etterspørsel fra medlemsbedriftene, og som ledd i EBAs strategi knyttet til økt HMS-kompetanse i næringen. Det vil derfor i første omgang satses på HMS-kurs. Tilbudet vil bli implementert i 2015.

Ansvar

Entreprenørskolen skal være en foretrukket samarbeidspartner for kompetanseheving hos EBAs medlemsbedrifter, og skal tilby relevante kurs for både dagens og morgendagens kompetansebehov. Målgruppen er primært ledere på alle nivåer. Det eneste nye kurset som ble tilbudt gjennom Entreprenørskolen i 2014 var ANSVAR – etterlevelse av lover og regler. Kurset tilbys som bedriftsinternt kurs, og alle EBAs medlemsbedrifter er forpliktet til å undertegne EBAs etikkplakat og til å ha et etterlevelsesprogram. ANSVAR tilbys med bakgrunn i dette.

Anleggslederskolen

Anleggslederskolen, et kurs for den som har det daglige ansvaret på bygg- og anleggs-plassen ble arrangert i Møre og Romsdal i vår-semesteret og i Oslo i høstsemesteret. Anleggslederskolen er til sammen arrangert 12. ganger. Målsettingen med kurset er å øke kompetansen på mellomledernivået slik at anleggsleder får styrket sine muligheter til å lede sine prosjekter bedre. Ved å gi anleggsledere innføring i nøkkeloppgaver, informasjon om forberedende aktiviteter samt opplæring innen viktige oppgaver, vil han eller hun få bedre forutsetninger til å gjøre en bedre jobb. Hovedfokus er i byggeprosessen, men det vektlegges å gi en helhetlig innsikt i alle fasene fra prosjektering til overtakelse. Kurset går over fem samlinger – totalt 12 dager.

HMS-charteret - en milepæl innen HMS

I juni 2014 undertegnet arbeids- og sosialminister Robert Erikson et HMS-charter sammen med alle partene i næringen. HMS er et felles ansvar og charteret er en milepæl i arbeidet med HMS i Norge.

HVORFOR CHARTER?

Hvert år dør det arbeidstakere på norske bygge- og anleggsplasser. Rundt 100 får varige mén pga. av skade og 8 000 har skaderelatert fravær. Dette kan ikke fortsette. Myndigheter, byggherrer, de prosjekterende, de utførende og arbeidstakerne har sammen signert et HMS-charter.

Charteret deler en 0-visjon for skader i bygg- og anleggsnæringen. Underskriv-erne vil etablere en styringsgruppe som vil følge opp forpliktelsene i dette charteret. Styringsgruppen vil etablere en plan for de tiltakene partene forplikter seg til å gi særlig prioritet.

I charteret forplikter alle partene seg, og de utførende forplikter seg til å sørge for en vesentlig bedring i ryddighet- og sikkerhetstilstand på alle byggeplasser. I tillegg skal utførende sørge for at nødvendig verne-utstyr alltid er tilgjengelig og i bruk.

Godt i gang med arbeidet

HMS-utvalget i EBA deltar aktivt i å utarbeide tiltak i forbindelse med HMS-charteret, og startet i løpet av høsten 2014 arbeidet med å utarbeide en "Ryddighets- og sikkerhetsskala" med veileder og implementeringsplan for å nå målene. Arbeidet fortsetter i løpet av våren 2015 og skal etter planen implementeres i løpet av høsten 2015.

I fellesskap har man også forpliktet seg til å utrede en felles grunnleggende HMS-opplæring for alle som skal jobbe i bygge- og anleggsnæringen. EBA er representert i HMS-chart-

rets styringsgruppe med adm. direktør Kari Sandberg og styrets nestleder Helge Opedal, som er regiondirektør i Veidekke Entreprenør AS. Vi er også representert i styringsgruppen for utredning av felles grunnleggende HMS-opplæring med adm direktør Kari Sandberg og leder for HMS og Entreprenørskolen, Lene Jønsson. Utvalget har vært initiativtakere til flere av HMS-prosjektene vi har gjennomført, blant annet i utviklingen av Ergonomiportalen og undervisningsmateriell

8 000

arbeidstakere på norske bygge- og anleggsplasser har årlig skaderelatert fravær.

HVEM ER VI OG HVA GJØR VI?

Helse, miljø og sikkerhet

EBA skal arbeide for sikre, trygge, effektive og lønnsomme bedrifter. Gjennom vårt arbeid skal vi:

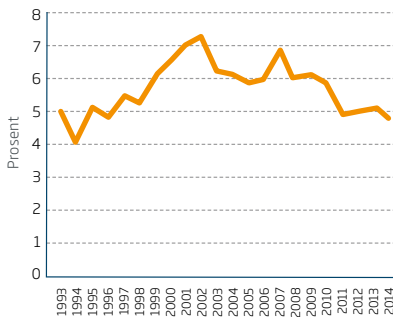
- » bidra til arbeidsplasser uten skader og uhell
- » sikre trygge arbeidsplasser hvor man trives
- » påvirke og bidra til sikker og effektiv produksjon

Når det gjelder spørsmål som har med arbeidsrett å gjøre bruker EBA den ekspertisen som ligger hos Byggenæringens Landsforening (BNL) og BNLS arbeidsrettsadvokater.

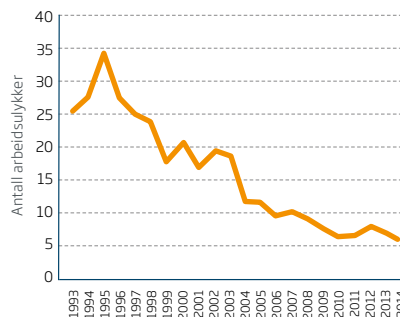
I arbeidet med HMS har EBA et aktivt HMS-utvalg som bidrar i arbeidet med å være høringsinstans og med å utvikle verktøy og løsninger for EBAs medlemmer.

EBA jobber også tett sammen med BNL når det gjelder helse, miljø og sikkerhet. På www.bnl.no finnes det blant annet link til en del HMS-prosjekter og verktøy EBA har vært med på å utvikle for medlemsbedriftene.

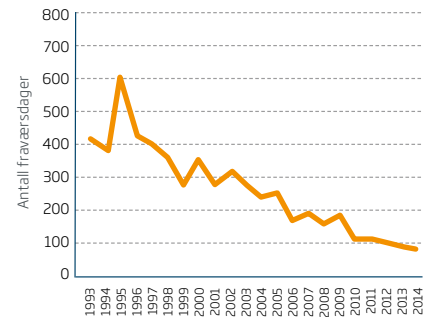
Sykefraværet

H-verdi

F-verdi

EBA utarbeider hvert år sykefraværstatistikk på bakgrunn av tall innhentet fra sine medlemsbedrifter. Sykefraværet i 2014 var på 4,82 prosent, en nedgang fra 5,15 prosent i 2013.

H-verdien (hyppighet av arbeidsulykker pr 1 000 000 arbeidede timer som er så alvorlige at det medfører fravær fra arbeid/arbeidsplassen) fortsetter å gå ned, og var 2014 på 6,21 mot 6,93 i 2013. F-verdien (fraværsdager pga. skader pr 1 000 000 arbeidede timer) har gått ned fra 89,9 i 2013 til 88,97 i 2014.

for både Sikker bruk av arbeidsutstyr og Grunnopplæring HMS (40-timers kurset).

HMS-konferansen

HMS-konferansen i 2014 hadde 320 deltagere. De viktigste temaene var blant annet HMS-charteret og visjonen om en skadefri bygg- og anleggsnæring, trafikkssikkerhet, kriminalitet i bransjen og unge arbeidstakere. På talestolen møtte vi blant annet Veidirektør Terje Moe Gustavsen, direktør i Statsbygg Harald V. Nikolaisen og Sikkerhetsrådgiver David Lambert, UK Contractors Group, som delte sine erfaringer fra det å jobbe med HMS i England. Målgruppen for HMS-konferansen er alt fra toppledere til verneombud. Også i 2014

ble konferansen arrangert i samarbeid med BNL, MEF, Arbeidstilsynet, Fellesforbundet, Norsk Arbeidsmandsforbund, Statsbygg, Statens Vegvesen, Forsvarsbygg og Jernbaneverket.

HMS-kompetanse

Økt HMS-kompetanse er et av hovedområdene innenfor EBAs HMS-arbeid. Det har i løpet av høsten 2014 vært jobbet med å etablere en e-læringsarena hvor det i første omgang satses på ulike HMS-kurs. E-læringsarenaen etableres som en del av Entreprenørskolen, og testes ut i løpet av våren 2015. Arenaen har som mål å kunne tilby næringen relevante og gode e-læringskurs fra sommeren/høsten 2015.

Viktig arbeid i 2014

- I juni undertegnet arbeids- og sosialminister Robert Erikson et HMS-charter sammen med alle partene i næringen.
- HMS-konferansen i 2014 hadde 320 deltagere. De viktigste temaene var blant annet HMS-charteret og visjonen om en skadefri bygg- og anleggsnæring, trafikkssikkerhet, kriminalitet i bransjen og unge arbeidstakere.
- Høsten 2014 ble det jobbet med å etablere en e-læringsarena, hvor det skal satses på ulike HMS-kurs

Full fart inn i 2015

Årets statsbudsjett viste en god økning til samferdsel. Det gjelder både utbygging og vedlikehold. Både innen vei og jernbane er det nå mulighet for at en kan stanse forfallet og starte med å ta igjen etterslepet på vedlikehold. Inngangen til 2015 ser med andre ord lys ut.

Næringen og myndighetene er enig om at det mangler et felles referansepunkt for konstruktiv analyse av kostnadseffektivitet, produktivitet og konsekvensene av nye krav fra myndighetene.

En viktig sak innenfor utbygging er oppfølging av kontrakter og innspill til forbedringer i kontrakter og gjennomføringsmodeller. EBA har utarbeidet en veileder for når de ulike kontrakts- og gjennomføringsmodeller egner seg. Dette vil sikre mer forutsigbarhet og mer effektiv utbygging.

Utenlandske aktører viser fortsatt stor interesse for det norske anleggsmarkedet. Det har vært stor oppmerksomhet både innen bransjen og

i media rundt arbeids- og lønnsforhold hos utenlandske entreprenører. EBA er sammen med BNL engasjert i arbeid med seriositet i anleggsbransjen, et arbeid som fortsetter med uforminsket styrke i 2015.

Drift og Vedlikehold

Den saken som har hatt størst plass i 2014 er utarbeidelse av kurs i kontraktforståelse i samarbeid med Byggherreseksjonen i Vegdirektoratet. Kurset er gjennomført for alle driftskontrakter som hadde oppstart 1. september 2014

Bikket 7 000 000 tonn asfalt

For første gang ble det i 2014 produsert over sju millioner tonn asfalt i Norge. Bonusordningen som ble innført for levering av asfalt

med lavere temperatur (LTA) ble videreført i 2014. Miljøbonusen er 30 kroner per tonn og gjelder Statens Vegvesens vedlikeholds-kontrakter. Entreprenørene har produsert 539 000 tonn LTA i 2014 og høster erfaringer med produksjon av denne type asfalt. Vi har i 2014 også jobbet med innspill til kontrakts-maler for asfalt, men også med kontraktsvilkår for oppfølging av kvalitet. I tillegg har det blitt jobbet med CO2-regnskap i samferdselssektoren.

Jernbane

Jernbanemarkedet er fortsatt preget av sesongsvingninger, og det er stort behov for å flytte oppgaver fra høysesong til lavsesong. Jernbaneverket har stor egenproduksjon, og det er behov for at Jernbaneverket tydeliggjør sin byggherre- og leverandørstrategi. Dette setter

HVEM ER VI OG HVA GJØR VI?

Vei og Jernbane

EBAs avdeling Vei og Jernbane skal arbeide for å ivareta medlemmenes felles bransjeinteresser og representere medlemmene overfor kunder, andre organisasjoner, myndighetene og samfunnet for øvrig. Vi skal også jobbe for å sikre EBA nødvendig kompetanse innenfor bransjene.

Organisering

De ulike fagene er organisert i fire utvalg:

- » **Anleggsutvalg**
- » **Drift- og vedlikeholdsutvalg**
- » **Asfaltteknisk utvalg**
- » **Jernbaneutvalg**

Fagene har i tillegg bransjeforum - der medlemmene i utvalgene sitter sammen med representanter for byggherre. EBA har et godt samarbeid med Statens Vegvesen og Jernbaneverket.

mange viktige rammer for våre medlemmer, og noe av det vi har jobbet mest med i 2014 er knyttet til disse rammebetingelsene. Dette gjelder forutsigbarhet i oppdragsmengde, oversikt over markedsfordeling mellom Jernbaneverkets (JBV) egenproduksjon og det private leverandørmarkedet, oppdatert oversikt over prosjekter som legges ut til privatmarkedet, flerårige avtaler som er gjensidig forpliktende for JBV og leverandør samt kontraktsmodeller.

Vei og jernbane 2014

■ Utarbeidelse av kurs i kontraktforståelse i samarbeid med Byggherreseksjonen i Vegdirektoratet. Kurset er gjennomført for alle driftskontrakter med oppstart 1. september 2014.

■ Tydeliggjøring av Jernbaneverkets byggherre- og leverandørstrategi er avgjørende for EBA sine medlemmer. EBA har derfor jobbet med å skaffe en oversikt over produksjon i egen regi og i det private markedet samt med å sikre forutsigbar oppdragsmengde.

Lavtemperaturasfalt som et arbeidsmiljø- og HMS-tiltak

■ Overgang til asfalt med lavere temperatur resulterer i bedre arbeidsmiljø for asfaltarbeidere. Målet er å redusere arbeidernes eksponering for asfaltrøyk uten å øke den mekaniske belastningen eller forringe asfaltkvaliteten.

Det ble gjennomført todelte forsøk i 2011 og 2013. Det ene delprosjektet har hatt fokus på kjemisk og ergonomisk arbeidsmiljø, mens det andre har fokusert på asfaltkvalitet.

Resultat

Ved en reduksjon av temperaturen på 29 grader ble det påvist reduksjon i asfaltrøyk på 58 - 67 prosent. Forsøkene viser ingen forskjell i mekanisk belastning ved håndlegging av varm asfalt og lavtemperaturasfalt (LTA).

Kvaliteten på asfaltdekket blir fulgt opp av Statens Vegvesen gjennom årlige målinger. Så langt er resultatene av målingene at lavtemperaturasfalten holder like god kvalitet som asfalt som legges med høyere temperatur. Statens Vegvesen innførte i 2013 en bonus på kr 30 pr tonn asfalt i vedlikeholdskontrakter. Forutsetningen er en temperaturreduksjon på minimum 25 grader.

Volum LTA

Volum med lavtemperaturasfalt (LTA) i 2014 var 539 000 tonn, dvs 8 % av totalvolumet. Entreprenørene har gjennomført investeringer slik at det nå er mulig å produsere langt mer LTA i 2015. Både Statens Vegvesen og entreprenørene har målsetning om en betydelig økning av produksjon av LTA i årene framover. I 2015 vil vi gjennomføre forsøk med målinger av innholdet i asfaltrøyk i både varm asfalt og asfalt med lavere temperatur.

67%

påvist reduksjon i asfaltrøyk ved lavtemperaturasfalt.

Forutsigbarhet, forenkling og seriøsitet

I 2014 har EBA hatt et nært samarbeid med myndigheter, oppdragsgivere og medlemsbedrifter for å bidra til mer effektive og forutsigbare planprosesser, økt seriøsitet i næringen, bedre offentlige innkjøp og lavere byggekostnader. Vi har videreutviklet medlemsfordeler og kan nå tilby nye avtaler blant annet innenfor garantier.

For næringen er det viktig at vi får mer forutsigbare og raskere planprosesser med sterkere kobling mellom bolig og infrastruktur-utbygging. Dette har EBA bidratt til å sette på kartet i samarbeid med BNL i "Bolig og Infrastrukturprosjektet".

Målet for prosjektet er å sikre best mulig tilrettelegging for fremtidig befolkningsøkning og et effektivt arbeidsmarked gjennom best mulig statlig fylkeskommunale og kommunale rammevilkår for infrastruktur og boligbygging.

Arbeidet har vært konsentrert om fire delprosjekter:

1. Manglende sammenheng mellom infrastrukturplanlegging og arealplanlegging: tema for NHOs årskonferanse og vil være tema for "Byggedagene" i 2015.

2. Finansierings og prioriteringsanalyse: Prosjektet har vurdert modellen i Norge for valg og prioritering av ulike infrastrukturprosjekter.
3. Sammenheng mellom arealplaner og utbyggingsavtaler: EBA har utviklet kursmateriale sammen med Akershus fylkeskommune som nå skal brukes i kursing over hele landet om utarbeidelse av utbyggingsavtaler. Arbeidet med å standardisere utbyggingsavtaler og avtaler om merverdiavgift m.m. er igangsatt.
4. Forenkling av regelverk og praksis: Det er oppnådd forenklinger av regelverket blant annet om samordning av innsigelser, endring av 5 års frist for reguleringsplaner og reglene om universell utforming. Det arbeides videre med forenklingsforslag, blant annet forslag om ny og enklere planprosess og nye forenklinger i TEK.

Seriøsitet

Flere oppslag i media i 2014 dreide seg om arbeidsmarkeds kriminalitet i bransjen. Med disse oppslagene og den påfølgende debatten har ført til at myndighetene og næringen har styrket fokuset på seriøsitet.

Enklere å være seriøs

Krav til ansvarsrett forenkles og styrkes med krav knyttet til skatt, økonomi og lønn. Det skal etableres et system hvor opplysninger fra ulike registre samordnes. Opplysningene skal gjøres elektronisk lesbare i et nytt ID-kort for den enkelte ansatte i byggebransjen. Den nye godkjenningsordningen er i tillegg bygget ut med moduler som skal gi de seriøse bedriftene fordeler i form av enklere prosedyrer ved ulike former for myndighetskontroll. Ordningen vil forenkle kontroll av bedrifter og ansatte og gjøre det lettere både for offentlige og private

HVEM ER VI OG HVA GJØR VI?

Nærings- og bygningsjus

EBAs juridiske avdeling består av fire advokater som yter bistand til medlemsbedriftene i og utenfor rettsapparatet innenfor entrepriserett, offentlige anskaffelser/anbudsrett og plan- og bygningsrett. Vi tilbyr to timer gratis bistand pr. sak, og kan deretter yte bistand på timebasis.

Advokatene arbeider dessuten med næringsjuridiske spørsmål og ivaretar medlemsbedriftenes interesser ved utarbeidelse og revisjon av lover og forskrifter, standardiseringsarbeid, utarbeidelse av alterna-

tive kontraktsformer, endringer i rammebetingelser, samt forhandlinger med offentlige og private oppdragsgivere med mer. Avdelingen driver videre opplæringsvirksomhet gjennom kurs og seminarer, og holder medlemsbedriftene oppdatert om endringer i lover, forskrifter og øvrige relevante forhold.

bestillere å velge seriøse leverandører. Rapporten ble tatt godt i mot av myndighetene som har gitt bransjen et år på utdype de ulike sider ved ordningen og i den sammenheng er bortfall av lokal godkjenning utsatt til 2016. En utfordring for å få ordningen til å fungere optimalt er å få i gang et samarbeid på tvers av ulike offentlige instanser.

Tilbakemeldingen fra myndighetene på rapporten "Enklere å være seriøs" har vært positiv. Regjeringen kom næringen i møte gjennom en beskrivelse av konkrete tiltak i regjeringens handlingsplan mot økonomisk kriminalitet 13. januar 2015.

Veileder for valg av leverandør

"Hvordan velge seriøse leverandører" har vært hovedtema i utarbeidelsen av en veileder i samarbeid med BNL. Veilederen omfatter sjekklister og dokumenter med lenker til offentlige skjema og registre, og letter arbeidet både ved innleie av norske og utenlandske arbeidstakere og inngåelse av kontrakt med underentreprenører.

Veilederen er blitt presentert gjennom en foredragsserie for de ulike lokalavdelingene over hele landet og tilbakemeldingen er at den gjør det lettere å velge de seriøse samarbeidspartnerne.

Startbank har videreutviklet sitt konsept og også bidratt både i selve utarbeidelsen av veilederen og i fremføringen av foredragene.

Offentlige anskaffelser

Den norske regjeringen har i 2014 kommet

med forslag til forenklinger av regelverket under EØS terskelverdi. For bygg- og anleggsanskaffelser gjelder dette innkjøp på 39 mill NOK ekskl. mva. Bransjen imøteser en forenkling, men mener regelverket fortsatt må ivareta viktige leverandørrettigheter. Ved å fjerne skillet mellom anbud og forhandlet prosedyre, forsvinner forutsigbarheten for leverandørene. EBA har i samarbeid med NHO gjort en stor innsats for å påvirke myndighetenes forenklingsarbeid i riktig retning. Resultatet er ennå ikke klart, men bransjens målsetting er at forutsigbarhet i anbudskonkurranser og likebehandling av leverandører må ivaretas.

I tillegg har EBA i samarbeid med Norsk kommunalteknisk forening og Difi avholdt to ulike konferanser for å bidra til gode offentlige innkjøp. Tema for konferansene var "Offentlige anskaffelser" og "Offentlig Privat Samarbeid" (OPS). Begge arrangementene hadde mange deltakere og adresserte viktige tema for bransjen. Deltakerne kom både fra bestiller- og leverandørsiden og det ble skapt et god tmøtested for de involverte aktørene. Samarbeidet om disse konferansene har vært vellykket.

Byggekostnader

Indeksbyggprosjektet har vært videreført i 2014. Dette utvikles stadig til et bedre verktøy for å følge utviklingen i byggekostnader. Den nye regjeringen har gitt Direktoratet for byggkvalitet (DIBK) et mandat for å forenkle og forbedre dagens tekniske forskrift frem mot en ny teknisk forskrift i 2017. I lys av dette har EBA en god dialog med DIBK om

dagens tekniske krav til bygg. Som en del av denne dialogen har EBAs "Utvalg for kvalitet og byggekostnader" foretatt beregninger av byggekostnader innenfor fem prioriterte områder: Inneklima, brann, universell utforming og energi. Kostnadene er beregnet etter dagens TEK og TEK 97 for å gi et bilde av utviklingen. I tillegg har utvalget analysert nærmere hvordan regler innen disse fem ulike områdene virker sammen og kan gi unødige høye byggekostnader.

Medlemsbistand 2014

■ EBA har fortsatt sin rådgivningsvirksomhet og i 2014 bistod vi mer enn 100 bedrifter med rådgivning og tvistesaker. EBA arbeider kontinuerlig med forbedre responstiden i rådgivningstjenesten.

■ Har utviklet og utvidet tilbudene om medlemsfordeler. Et EBA-medlemskap innebærer nå store fordeler i forbindelse med pensjon, forsikring og garanti – i tillegg til gunstige avtaler på telefoni, drivstoff m.m. Vi har i 2014 startet arbeidet med å tilby alle medlemmene konkrete tilbud.

■ Vi har bistått flere sentrale innkjøpere av bygg- og anleggsarbeid med å stille kvalifikasjons- og kontraktskrav i konkurransegrunnlagene som berører lønns- og arbeidsmarkedsforhold og seriøsitet. EBA deltar også i arbeidet med å lage felles anbefalte krav for offentlig sektor.

LOKALAVDELINGENE FORTELLER

NHO-sjef Kristin Skogen Lund besøkte VilVite i 2014. Her får hun hjelp av Josephine Haukeland til å håndtere en av gravemaskinene på «VilBygge».

EBA, Vestenfjelske avdeling

VilVite fikk sitt «VilBygge»

■ VilVite i Bergen ble i 2014 en attraksjon rikere. Entreprenørene i regionen gikk sammen om å finansiere «VilBygge». VilBygge er en byggeplass for barn som er blitt en av de mest populære installasjonene på det flotte vitensenteret.

- Hensikten med VilBygge er å gi store barnehagebarn og elever som går de første trinnene i barneskolen en opplevelse av hva som kreves for å reise et bygg, og gleden det gir å kunne skape noe med et verktøy, forteller styreleder i EBA Vestenfjelske, Arild Grønsdal. VilBygge består av flere installasjoner som skal gi jenter og gutter et forhold til bygg - og anleggsvirksomhet, blant annet en heisekran, stillas, et halvbygd hus, byggematerialer og en rørvegg for å bygge rørgater.

- Her kan de utstyre seg med arbeidstøy og

hjelm, og ha det gøy, sier Grønsdal.

- VilBygge er inspirert av konsept fra andre vitensentre i Europa, opplyser markedssjef Anne Tove Koldal. Vi er svært glade og takknemlige for at lokale entreprenører gjennom EBA Vestenfjelske har gjort det mulig å realisere dette på VilVite, sier hun.

Får bruke gravemaskin

Den nye byggeplassen har et areal på 40 kvadratmeter midt i vitensenteret på Marineholmen. Utendørs kan barna i sommerhalvåret sette seg inn i førerhusene til to gravemaskiner og bruke grabbene til å flytte sand.

Skal stimulere rekruttering

- I EBA Vestenfjelske, sammen med Byggoppkontorene i Hordaland/Sogn og Fjordane, prøver vi å tenke nytt når det gjelder rekruttering til bygg- og anleggsnæringen. Vi håper opplevelsene barna får på denne byggeplassen, vil bidra til at de senere i livet vil vurdere å ta yrkesopplæring eller ingeniørutdanning innen bygg- og anleggsteknikk, sier direktør i EBA Vestenfjelske Hans Martin Moxnes.

EBA Oslo, Akershus og Østfold

Entreprenørene på skolebenken

■ Mer enn 120 entreprenører fra Oslo, Akershus og Østfold satt i salen da «Seriositetskonferansen 2014» gikk av stabelen 21. november. Her ble BNLs veileder for valgt av seriøse leverandører presentert for første gang.

EBAO ønsker å gjøre en forskjell i arbeidet for en seriøs næring. Denne konferansen har hatt ett mål for øye: Å gi medlemmene ny kunnskap, gode verktøy og trygghet i hverdagen når de skal velge underleverandør, sier styreleder i EBAO, Haakon Tronrud.

Pilot

«Seriositetskonferansen 2014» ble til gjennom samarbeid mellom EBAO, EBA og BNL. Den fikk raskt status som pilot for skolering av byggenæringen også andre steder i landet, og en programkomite bestående av medlemsbedrifter var referansegruppe for innholdet

i veilederen. Vi er stolte av det massive oppmøtet fra våre medlemmer da EBAO ble valgt som arena for lanseringen av veilederen, og for innsatsen med veilederen. Det sender et tydelig signal til myndighetene om at næringen vil gjøre sitt i kampen mot useriøse aktører, sier Tronrud.

Verktøy

I tillegg til fremtredende aktører fra politi, StartBank og organisasjonene selv, var både Statsbygg-sjef Harald V. Nikolaisen og konsernsjefene Arne Giske i Veidekke ASA

og Ståle Rød i Skanska Norge AS å finne som innledere. Dermed fikk deltakerne kampen mot useriøse aktører beskrevet både fra de som uønsket har vært uheldige og fått dem inn i kontraktskjeden, de som etterforsker og de som setter krav som byggherre.

I kombinasjon med grundig innføring i veilederen og skolering i denne, ble konferansen noe helt annet enn en beskrivelse av hvordan virkeligheten er – den ga innsikt, praktiske eksempler og verktøy vi kan bruke, sier Tronrud.

Gjennom en hel dag satt mer enn 120 entreprenører i Oslo, Akershus og Østfold på skolebenken i Næringslivets Hus. Her går EBAs Øystein Seljeflot og Boligprodusentenes Morten Meyer gjennom bruken av veilederen.

LOKALAVDELINGENE FORTELLER

EBA Hedmark og Oppland

En fremtidsrettet opplæring

■ I samarbeid med Oppland Fylkeskommune er EBA Hedmark og Oppland og BYGGOPP med i utprøving av Vekslingsmodellen. Så langt er erfaringene med veksling mellom skole og bedrift utelukkende positive.

Vekslingsmodellen innebærer at elever følger et vanlig Vg1-løp i skole og inngår lærekontrakt fra september på Vg2. De veksler mellom opplæring i skole og bedrift helt fram til avsluttet læretid. Bedrifter og skoler ønsker at modellen videreføres for flere kull med elever og læringer.

Håndplukkede elever

Sju elever ble håndplukket til å være med i prosjektet. Elevene begynte på Vargstad videregående skole på Lillehammer høsten

2012 og hadde sin første praksisperiode i bedrift etter påske i 2013. Tre av dem inngikk lærekontrakt med Tronrud MjøsBygg AS og Evensen & Evensen AS på Lillehammer i september 2013.

Gjennomgående dokumentasjon

- Fagopplæringsenheten i Oppland fylkeskommune har fokus på helheten i det fireårige utdanningsløpet. Derfor var det lett å takke ja da vi ble spurt om å være med i utprøvingen av gjennomgående dokumentasjon i skole og bedrift, sier Gerd Kjølstad.

Med bakgrunn i rapporten fra prosjektet anbefalte Utdanningsdirektoratet overfor Kunnskapsdepartementet å forskriftsfeste ordningen for blant annet utdannings-

programmet Bygg- og Anleggsteknikk. I november i fjor deltok Kjølstad og Oppland fylkeskommune på et møte med Kunnskapsdepartementet for erfaringsutveksling og status i arbeidet med gjennomgående dokumentasjon. Saken ligger nå til behandling hos politisk ledelse, noe som viser at dette har vært og er et meget langsiktig arbeid. Kjølstad berømmer Oppland fylkeskommune for å være primus motor i arbeidet. En lik og gjennomgående dokumentasjon i skole og bedrift vil gjøre det enklere for bedriftene når de får læringer som er vant og kjent med dokumentasjonsverktøyet. - Jeg er stolt av medlemsbedriftene i Hedmark og Oppland som velvillig stiller opp når nye ting skal prøves ut. Det gjør jobben betydelig enklere, avslutter Gerd Kjølstad

EBA Telemark Vestfold og Buskerud

Vil bidra til økt kompetanse

■ Norsk arbeidsliv kan aldri, og skal aldri bli billigst i Europa, men vi kan bli best. Derfor satser EBA TeVeBu på kompetanseheving på alle plan hos sine medlemsbedrifter. En viktig del av dette arbeidet har vært BKA-kurs.

- Vi ønsker å bidra til kompetanseheving på alle plan våre medlemsbedrifter, og derfor satser vi på BKA-kurs som tar for seg basiskompetanse i arbeidslivet. Det seriøse arbeidslivet er under konstant press og vi opplever at mange tror at alt handler om lavest mulig pris. Derfor er det viktig å tilby våre medlemsbedrifter kompetansehevende tiltak som løfter alle, sier Thormod Hansen – leder av EBA TeVeBu. Hansen for-

teller at nøkkelen ligger i kompetanse.

- Dersom våre medlemmer har den mest kompetente arbeidsstyrken, vil vi jobbe smartere og mer effektivt. Vi vil kunne møte utfordringer og løse dem på flere nivåer i bedriften. Hos oss har medlemsbedriftene cirka 3 000 ansatte. Dersom vi tar i bruk all erfaring som ligger her, samtidig som vi satser på systematisk kompetanseheving, vil vi møte utfordringene vi står ovenfor på en bedre måte. Det vil også gjøre bedriftene mer attraktive for unge mennesker, sier Thormod Hansen.

Et spleiselag

BKA er et spleiselag der bedriftene og de ansatte bidrar med timer. Man setter av noen timer av bedriftens tid og de ansatte bruker noe av sin fritid. Selve kurset er gratis og blir i sin helhet dekket av statlige midler. EBA TeVeBu er koordinator og tilrettelegger for bedriftene.

- Sammen kartlegger vi kompetansebehov og ønsker, så skreddersyr vi kursopplegg for bedriftene. Målet er å utvikle produktivitets-

forbedrende tiltak som kan brukes i bedriften, samtidig som vi fokuserer på å utvikle den enkelte medarbeiders ferdigheter innenfor matematikk, norsk og utvikling av digitale ferdigheter. Dette er en vinn-vinn-situasjon i uttrykkets rette forstand, sier lokalavdelingslederen.

Gode erfaringer

De bedriftene som har deltatt er meget godt fornøyde. Ikke minst opplever de at engasjement for egen bedrift og arbeidsplass øker. Ansatte at de blir involvert, noe som har positivt for arbeidsmiljøet og sykefravær. Den største gevinsten er imidlertid at den enkelte arbeidstaker øker sin kompetanse, og det er viktig for våre medlemsbedrifter, avslutter Hansen – som sier at medlemmene vil få tilbud om BKA-kurs også i 2015.

Årsberetning 2014

Regnskap og noter >

ÅRSBERETNING 2014

ENTREPRENØRFORENINGEN

- BYGG OG ANLEGG

1.1 Virksomhetens art og lokalisering

Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg (EBA) er bransjeforening for utførende bygg- og anleggsentreprenører i Norge. EBA er tilsluttet Byggenæringens Landsforening (BNL) og derigjennom Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO).

EBA har 9 lokalavdelinger og er landsdekkende. EBAs sentraladministrasjon er lokalisert i Oslo.

EBAs strategiske målområder er seriositet, HMS, næringspolitikk, arbeidsgiverspørsmål, rekruttering/kompetanse og medlemsservice. I flere av saksområdene er det et tett samarbeid med BNL og NHO.

EBA samarbeider med de nordiske entreprenørorganisasjoner og er medlem av den europeiske entreprenørorganisasjonen European Construction Industry Federation (FIEC) og EAPA (European Asphalt Pavement Association).

1.2 Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

1.2.1 Redegjørelse for årsregnskapet

EBA konsern består av det heleide datterselskapet Bygg og Anlegg Media AS og EBA-totalt. EBA-totalt består av EBA sentralt, alle EBAs lokalavdelinger, samt ByggOpp TeVeBusk AS.

Regnskapet til Bygg og Anlegg Media AS blir behandlet av selskapets generalforsamling, som er styret i EBA.

Resultatregnskapet og balanseregnskapet er vist med resultatregnskap per enhet.

I EBA-konsernet er det justert for interne eliminerings mellom de ulike enhetene. EBA sentralt sitt regnskap for 2014 er oppgjort med

et overskudd på 39 TNOK. EBA konsern er gjort opp med et overskudd på 5 991 MNOK. Overskuddet til EBA-konsern foreslås lagt til egenkapitalen.

Styret i EBA sentralt foreslår at det fremlagte og reviderte regnskap fastsettes som EBAs årsregnskap for 2014. Årets overskudd for EBA sentralt på 39 TNOK foreslås disponert ved at overskuddet tillegges egenkapitalen. I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

Kontantstrøm for operasjonelle aktiviteter gjenspeiler i hovedsak resultatet av driften. På konsernnivå er det kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter på 9 192 MNOK. For EBA totalt er det en kontantstrøm på 5 456 MNOK.

Egenkapitalen er på 71,3 % i EBA totalt og 66,2 % i EBA Konsern. Likviditeten er meget god. I EBA Totalt utgjør bankinnskudd og rentefond 111,9 MNOK. I konsernet er det tilsvarende 134,8 MNOK. Kortsiktig gjeld utgjør 30,2 MNOK i EBA totalt og 48,5 MNOK i EBA konsern.

Konsernet har ingen eksponering som utgjør noen finansiell risiko. Likvide midler er plassert på bankkonto og i rente-fond. Risiko for at kunder/medlemmer ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser anses lav.

Arbeidsmiljøet er godt. Det har ikke forekommet eller blitt rapportert uhell eller skader.

1.3 Forskning og utvikling, arbeidsmiljø og sykefravær

1.3.1 Forskning og utvikling

EBA har ikke hatt spesielle forskningsprosjekter i 2014, men startet prosjekt for å

utvikle en e-læringsplattform som en del av tilbudet til medlemmene gjennom Entreprenørskolen.

EBAs EU prosjekter

I 2013 startet EU-prosjektet ProductinfoX opp. Prosjektet har 11 partnere fra 5 land hvor EBA er en av partnerne. Prosjektet er 3-årig med et totalbudsjett på 2,9 millioner Euro. Byggenæringen i Norge og Europa vil gjennom ChemXchange og det nye prosjektet ProductinfoX få et verktøy som gjør det enklere å holde orden på både kjemikalier og produkter som benyttes.

I 2014 ble prosjektet evaluert av EU-Kommisjonen (REA). Vi fikk meget gode tilbakemeldinger. Arbeidet i prosjektet ligger foran tidsskjemaet.

1.3.2 Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet anses som godt. EBA har opplegg for internkontroll felles med EBA Servicekontoret. Det er valgt verneombud.

EBA har månedlige interne møter for informasjonsdeling. Ukentlige avdelingsleder-møter er videreført for å styrke samhandling og faglig støtte/informasjonsflyt. Miljøet er lite, alle arbeider med forskjellige fagområder, økt forståelse for hverandres fagområder og involvering i handlingsplaner og strategi på tvers av avdelinger er vektlagt. Det er et godt sosialt og faglig miljø i administrasjonen og i BNL, spesielt etter at BNLs storstue ble etablert.

1.3.3 Sykefravær

Totalt sykefravær siste år har vært 184 dager som utgjør 8 % av total arbeidstid i året. Sykefraværet skyldes ikke forhold relatert til jobbsituasjonen i EBA. Det er ikke blitt rapportert om skader eller ulykker på arbeidsplassen.

1.4 Likestilling

EBA har innarbeidet etiske regler og et forpliktende holdningsgrunnlag som bl.a. har som mål at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn.

EBA forening og EBA Servicekontor har bestått av 10 faste ansatte, derav 6 kvinner og 4 menn. I tillegg er 2 personer er innleid på deltid, herav en kvinne og en mann.

1.5 Ytre miljø

Virksomhetene medfører verken forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø.

1.6 Personalforhold

Administrasjonen i EBA og EBAS består av 12 personer med Kari Sandberg som adm. direktør.

1.7 Fremtidsutsikter

Grunnlaget for EBAs fortsatte drift er til stede, og budsjettet for 2015 er satt opp under denne forutsetningen.

1.8 Bygg og Anlegg Media AS

Bygg og Anlegg Media AS er et heleid datterselskap av Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg. Hovedbeskjeftigelsen er

knyttet til utgivelsen av Byggeindustrien som er det ledende fagtidsskriftet i byggebransjen og nettstedet bygg.no.

Selskapet har eget styret. Generalforsamlingen i Bygg og Anlegg Media AS er EBAs styre. Omsetning og resultater fremgår av konsernregnskap for EBA.

FORENINGENS STYRE I VALGÅRET 2014/2015 BESTO AV:

Styre:

Styreleder:	Jan Hestås	Kruse Smith AS
Nestleder:	Helge Opedal	Veidekke Entreprenør AS

Fra lokalavdelingene:

Arild Grønsdal	(EBAV)	Sjøentreprenøren AS
Odd Kåre Amundsgård	(EBAMR)	Kleive Betongbygg AS
David Kristiansen	(EBATVB)	Kruse Smith Entreprenør AS
Jomar Grøtan	(EBAT)	Consto Trøndelag AS
Haakon Tronrud	(EBAO)	Tronrud Gruppen AS
Gunnar Thompson	(EBAA)	BRG Entreprenør AS
Rune Hognestad	(EBAR)	Kruse Smith Entreprenør AS
Nils Raymond Laeskogen	(EBAHO)	Betonmast Toten AS
Tor Nordstrøm	(EBAH)	NCC Construction AS

Fra fagforeningen:

Geir Amundsen	(NBU)	Amundsen Diving AS
Jørgen Wiese Porsmyr		Veidekke ASA

Frie valgte:

Gard Kvalheim	LAB Entreprenør AS
Jørgen Evensen	Betonmast AS

Vararepresentant:

Heather Bergsland	NCC Construction AS
-------------------	---------------------

Vararepresentanter fra lokalavdelingene:

Per Christian Lie Stoltz	(EBAV)	Stoltz Entreprenør AS
Nils Petter Veggund	(EBAMR)	Lønnheim Entreprenør AS
Haavard Høie	(EBATVB)	Atlant Entreprenør AS
Kent Hugo Høgås	(EBAT)	Næringsbygg AS
John Ivar Mejlænder-Larsen	(EBAO)	Peab AS
Are Eliassen	(EBAA)	Skanska Norge AS, Region Agder
Rune Ophus	(EBAR)	Malthus AS
Geirmund Østvold	(EBAHO)	Veidekke Entreprenør AS
Arild Østgård	(EBAH)	Bjørn Bygg AS

1.9 UTVALG 2014 I EBA

EBA har utvalg som rapporterer til styret ved at styrerepresentant er oppnevnt i utvalget og utvalg som rapporterer til administrasjonen.
(H= Representasjon/forankring i EBAs hovedstyre)
(A= Representasjon/forankring i EBAs administrasjon)

1. FASTE EBA-UTVALG**Utvalg for Etikk og Samfunnsansvar (H)**

Jan Hestås, Kruse Smith Entreprenør AS
(leder og styrets representant frem til 15.9)
Helge Opedal, Veidekke Entreprenør AS (leder)
Kari Sandberg, EBA, sekretær

Næringspolitisk utvalg for anlegg, NA (H)

Klaus Hansen, Veidekke Entreprenør AS (leder)
Tor Nordstrøm, NCC Construction AS (styrets representant)
Arne Aakre, EBA (sekretær)

Næringspolitisk utvalg for bygg, NB (H)

Sven Christian Ulvatne, Backe Entreprenør Holding AS (leder)
Haakon Tronrud, Tronrudgruppen AS (styrets representant)
Øystein Seljeflot EBA (sekretær)

HMS-utvalget (H)

Hilde Waage, Kruse-Smith AS (leder)
Helge Opedal, Veidekke entreprenør AS, Region Syd
(styrets representant)
Lene Jønsson, EBA (sekretær)

Kompetanseutvalget (H)

Thomas Norland (leder og sekretær)
Arild Grønsdal, Sjøentreprenøren AS (styrets representant)
Lene Jønsson, EBA (sekretær)

Klima, Energi og Miljø utvalg, KEM-utvalget (A)

Olav Rønningen, Kruse Smith Entreprenør AS (leder)
Øystein Seljeflot, EBA (sekretær)

Arbeidsgiverpolitisk utvalg for EBA, (A)

Arne Landmark, AS Ingeniør Gunnar M. Backe (leder)
Annicken Iversen, BNL (sekretær)

Maskinutvalget (A)

Hans Olav Løen, Mesta Verksted AS, leder (1.1-31.8)
Geir Olav Berg, Skanska Norge AS, fra 1.9
Thomas Norland, EBA (sekretær)

Vei og jernbane (A) har fire utvalg:

Utvalg for drift og vedlikehold
Utvalg for HMS vei
Asfaltteknisk utvalg
Jernbaneutvalg
Arne Aakre, EBA (Sekretær)

2. TIDSBEGRENSENDE EBA-UTVALG

Standardkomitearbeid(A)

3. FASTE BNL-UTVALG

Utvalg for Arbeidsgiverpolitikk (H)
Forhandlingsutvalg Anleggsoverenskomst (A)
Forhandlingsutvalg Asfalt og veivedlikehold (A)
Forhandlingsutvalg Fellesoverenskomsten for byggfag (FOB) (H)
Forhandlingsutvalg Byggeindustrien (H)
Styringsgruppe StartBANK (A)
Tvistegruppe Betongtariff – settes når det er aktuelt (A)
Tvistegruppe Tømmertariff – settes når det aktuelt (A)

1.10 EBAs administrasjon

EBAs administrasjon besto i perioden 1.1. - 1.12.2014 av følgende ansatte:

Administrasjonen

Adm. direktør	Kari Sandberg
Adm.sekretær	Kristin Sandvik

Byggejuridisk avdeling

Avdelingsleder	Snorre Fuhr
Advokat	Siw Linderud
Advokat	Øystein Seljeflot
Advokat	Torild Engh
Advokat	Jan Olaf Dukan (innleid i 40% stilling)

Kompetanseavdeling

Avdelingsleder	Thomas Norland
Leder HMS og Entreprenørskolen	Lene Jønsson
Kurssekretær	Elisabeth Gundersen

Vei og jernbaneavdeling

Avdelingsleder	Arne Aakre
----------------	------------

EBAs EU prosjekter

Prosjektmedarbeider	Berit Bull-Gjertsen (innleid 20 % stilling)
---------------------	--

Jan Hestås

Helge Opedal

Arild Grønsdal

Odd Kåre Amundsgård

Jomar Grøtan

Haakon Tronrud

Gunnar Thompson

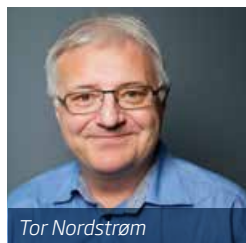

Rune Hognestad

Nils Raymond Laeskogen

Ikke tilstede
David Kristiansen
Gard Kvalheim

Tor Nordstrøm

Geir Amundsen

Jørgen Wiese Porsmyr

Jørgen Evensen

Oslo 31. desember 2014/Gardermoen 24. mars 2015

Jan Hestås
Styreleder

Helge Opedal
Nestleder

Arild Grønsdal
Styremedlem

Odd Kåre Amundsgård
Styremedlem

David Kristiansen
Styremedlem

Jomar Grøtan
Styremedlem

Haakon Tronrud
Styremedlem

Gunnar Thompson
Styremedlem

Rune Hognestad
Styremedlem

Nils Raymond Laeskogen
Styremedlem

Gard Kvalheim
Styremedlem

Tor Nordstrøm
Styremedlem

Geir Amundsen
Styremedlem

Jørgen Wiese Porsmyr
Styremedlem

Jørgen Evensen
Styremedlem

Kari Sandberg
Adm.dirktør

REGNSKAP OG NOTER

EBA-KONSERN / EBA

RESULTATREGNSKAP 01.01-31.14

(Beløp i hele 1.000 kr)	Note	EBA-KONSERN		EBA	
		2014	2013	2014	2013
DRIFTSINNTEKTER					
Medlemskontingent/serviceavgift		36 679	33 529	36 679	33 529
Andre driftsinntekter	1	91 390	87 961	38 064	37 626
SUM DRIFTSINNTEKTER		128 069	121 489	74 743	71 155
DRIFTSKOSTNADER					
Varekostnader		8 978	9 291	0	0
Personalkostnader	2	65 469	63 139	32 242	32 301
Avskrivning på driftsmidler	4	268	337	74	74
Andre driftskostnader	5	48 900	50 743	40 215	42 109
SUM DRIFTSKOSTNADER		123 615	123 510	72 531	74 484
DRIFTSRESULTAT		4 454	-2 021	2 212	-3 330
Finansinntekter og finanskostnader					
Finansinntekter		2 526	2 650	2 956	3 427
Finanskostnader		-44	-54	-13	-11
NETTO FINANSPOSTER		2 482	2 595	2 943	3 415
RESULTAT før skatt		6 935	574	5 155	86
Skattekostnad	6	-944	-806	-53	-97
RESULTAT etter skatt	7	5 991	-232	5 102	-11
Hvorav:					
Majoritetsinteresse		5 921	-135	5 031	86
Minoritetsinteresse		70	-97	70	-97

BALANSE PR. 31.14

EIENDELER (Beløp i hele 1.000 kr)	Note	EBA-KONSERN		EBA	
		2014	2013	2014	2013
Anleggsmidler					
Immaterielle eiendeler					
Lisenser, utgiver rettigheter		300	300	0	0
Sum immaterielle eiendeler	4	300	300	0	0
Varige driftsmidler					
Eiendom		3 905	3 960	0	0
Inventar, IKT-utstyr, kontormaskiner		332	545	195	269
Sum varige driftsmidler	4	4 237	4 505	195	269
Finansielle anleggsmidler					
Aksjer i datter	8	0	0	100	100
Aksjer og andeler		34	41	34	41
Pensjonsmidler	3	5 584	5 332	7 703	6 647
Lån ansatte/andre langsiktige fordringer		79	155	79	155
Sum finansielle anleggsmidler		5 698	5 529	7 917	6 943
Sum anleggsmidler		10 235	10 333	8 112	7 212
Omløpsmidler					
Sum varer		0	0	0	0
Fordringer					
Kundefordringer		13 599	11 033	6 814	5 596
Andre fordringer		7 389	7 034	6 780	6 497
Sum fordringer		20 988	18 067	13 595	12 093
Bankinnskudd og fond					
Bankinnskudd og fond	9	134 823	125 631	111 935	106 479
Sum omløpsmidler		155 811	143 698	125 529	118 572
SUM EIENDELER		166 046	154 031	133 641	125 783

BALANSE PR. 31.14

EGENKAPITAL OG GJELD (Beløp i hele 1.000 kr)	Note	EBA-KONSERN		EBA	
		2014	2013	2014	2013
Egenkapital					
Bundet egenkapital Opp & ut-fondet					
Sum egenkapital Opp & ut-fondet		1 380	2 87	11 380	2 871
Opptjent egenkapital					
Sum annen egenkapital		108 603	101 497	94 474	88 258
Sum egenkapital ekskl. minoritetsinteresser		109 399	103 908	95 271	90 668
Minoritetsinteresser		583	461	583	461
SUM EGENKAPITAL	7	109 983	104 369	95 854	91 129
Gjeld					
Avsetning for forpliktelser					
Pensjonsforpliktelser	3	812	831	812	831
Annen langsiktig gjeld	10	6 706	6 085	6 706	6 085
Sum avsetning og forpliktelser		7 518	6 916	7 518	6 916
Kortsiktig gjeld					
Leverandørgjeld		14 799	10 789	11 765	8 715
Betalbar skatt		937	817	46	108
Skattetrekk og andre trekk		1 059	1 265	1 059	1 265
Skyldig offentlige avgifter		6 456	4 632	1 061	1 245
Annen kortsiktig gjeld	11	25 295	25 243	16 339	16 404
Sum kortsiktig gjeld		48 545	42 746	30 269	27 738
SUM GJELD		56 063	49 662	37 787	34 654
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		166 046	154 031	133 641	125 783

Oslo 31. desember 2014/Gardermoen 24. mars 2015

Jan Hestås
StyrelederHelge Opedal
NestlederArild Grønsdal
StyremedlemOdd Kåre Amundsgård
StyremedlemDavid Kristiansen
StyremedlemJomar Grøtan
StyremedlemHaakon Tronrud
StyremedlemGunnar Thompson
StyremedlemRune Hognestad
StyremedlemNils Raymond Laeskogen
StyremedlemGard Kvalheim
StyremedlemTor Nordstrøm
StyremedlemGeir Amundsen
StyremedlemJørgen Wiese Porsmyr
StyremedlemJørgen Evensen
StyremedlemKari Sandberg
Adm.dirktør

KONTANTSTRØMOPPSTILLING 01.01-31.14

(Beløp i hele 1.000 kr)	EBA-KONSERN		EBA	
	2014	2013	2014	2013
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
Resultat før skatt	5 155	187	6 935	675
Resultatført utbytte				
Periodens betalte skatt	(115)	(138)	(824)	(1 130)
Ordinære avskrivninger	74	74	268	337
Endring i pensjonsforpliktelser	(19)	(27)	(19)	(27)
Endring i pensjonsmidler	(1 057)	(505)	(252)	415
Differanse pensjonskostnad og betalte pensjonspremier	-	-	-	-
Endring i kundefordringer og varer	(1 218)	2 639	(2 565)	3 328
Endring i andre kortsiktige fordringer	(284)	888	(356)	668
Endring i leverandørgjeld	3 049	1 115	4 009	1 167
Endring i varer, kundefordringer og leverandørgjeld	-	-	-	-
Endring i offentlig gjeld	(184)	(243)	1 824	(1 809)
Endring i annen kortsiktig gjeld	(272)	991	(154)	1 430
Andre endringer	(377)	13	(377)	13
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	4 752	4 994	8 489	5 069
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
Investeringer i varige driftsmidler	-	-33	-	-33
Investering i aksjer og andeler	7	(1)	7	(1)
Endring i langsiktige fordringer	76	80	76	80
Utbytte				
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	83	46	83	46
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Endring langsiktig gjeld	620	1 408	620	1 408
Tilført egenkapital Asfaltbransjen	-	2 248	-	2 248
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	620	3 655	620	3 655
Netto kontantstrøm	5 456	8 695	9 192	8 771
Kontanter og bankinnskudd per 01.01.	106 479	95 142	125 631	114 219
Kontanter og bankinnskudd per 31.12.	111 935	103 838	134 823	122 990
Netto endring i likvider i året	5 456	8 695	9 192	8 771

NOTER

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Konsolidering

Konsernregnskapet er satt opp for EBA og Bygg og Anlegg Media AS. Alle vesentlige transaksjoner mellom selskapene i konsernet er eliminert, og EBAs aksjer i Bygg og Anlegg Media AS er i konsernbalansen eliminert mot egenkapitalen. EBA består av EBA + EBAS + EBA Opp&Ut, alle EBAs lokalavdelinger, samt BYGGOPP TeVeBusk AS som EBA TeVeBusk har bestemmende innflytelse over. Alle vesentlige transaksjoner mellom avdelingene i EBA er eliminert. Minoritetens andel av resultat etter skatt føres til fradrag og presenteres på egen linje i resultatregnskapet.

Driftsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres. En stor del av inntektene er kontingenter som opptjenes og periodiseres per kalenderår. Inntektsføring skjer hovedsaklig hver måned på bakgrunn av løpende utfakturerings.

Tilskudd

Foreningen mottar diverse tilskudd. Tilskuddene periodiseres i takt med den kostnad/aktivitet det er ment å dekke.

Finansielle eiendeler

Aksjer og andeler er i sin helhet klassifisert som anleggsmidler pr. 31.12. Aksjene og andelene føres til kostpris. Investeringene blir nedskrevet til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet ikke forventes å være forbigående. Varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives lineært over driftsmiddelets levetid. Langsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling senere enn ett år etter regnskapsårets slutt. Første års avdrag er inkludert i langsiktig gjeld.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler gjelder kjøp av utgiverrettigheter og utvikling av WEB-sider. Eiendelene avskrives lineært over 3 år.

Varer

Varer er vurdert til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og netto salgsverdi (virkelig verdi).

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til nålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en spesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Skatt

EBA er skattepliktig for servicekontorets aktiviteter. I tillegg er Bygg & Anlegg Medi AS skattepliktig. Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter periodens betalbare skatt og endring utsatt skatt for disse enheter. Utsatt skatt er beregnet med 27 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret.

Pensjonsforpliktelser

Regnskapsføringen av pensjonskostnader skjer i samsvar med norsk regnskapsstandard for pensjonskostnader (NRS 6).

Ytelsesbaserte pensjonsplaner vurderes til nåverdien av fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid. Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) under 10 % av det største av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 %, innregnes overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid i resultatet. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønn og personalkostnader.

Foreningen har også en innskuddsbasert, kollektiv tjenstepensjonsordning for sine ansatte. Pensjonspremien anses som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønnskostnader. Foreningen har også en usikret pensjonsordning som er balanseført.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Serviceavgift

Servicekontoret fakturerer serviceavgift til medlemmene med tillegg av merverdiavgift, er følgelig registrert i merverdiavgiftsmanntallet, og krever fradrag for inngående merverdiavgift.

Noter til regnskap 2014

NOTE 1 Annen driftsinntekt

	EBA-KONSERN		EBA	
	2014	2013	2014	2013
Salgsinntekter BAM AS	53 728	50 822		
Andre salgsinntekter	550	113	952	601
Målegebyr og avgifter	2 143	2 053	2 143	2 053
Konferanse- og kursinntekter	8 146	10 409	8 146	10 409
Prosjektinntekter	1 380	1 341	1 380	1 341
Andre tilskudd	1 722	1 656	1 722	1 656
Diverse inntekter	4 176	3 626	4 176	3 626
Opp/Ut inntekt	3 238	3 284	3 238	3 284
Refunderte kostnader	915	1 301	915	1 301
Kvalitet, drift & lærlinge tilskudd	15 391	13 356	15 391	13 356
SUM ANNEN DRIFTSINNEKT	91 390	87 961	38 064	37 626

NOTE 2 Personalkostnader, ansatte, lån m.m

	EBA-KONSERN		EBA	
	2014	2013	2014	2013
Lønnskostnader	51 240	49 672	26 061	26 396
Arbeidsgiveravgift	7 634	7 077	4 059	3 783
Pensjonskostnader	4 715	4 669	1 349	1 541
Andre personalkostnader	1 880	1 721	773	581
SUM PERSONALKOSTNADER	65 469	63 139	32 242	32 301
Gj.snittlige antall årsverk	72	76	40	44

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn/styrehonorar	1 476	150
Andre lønnsrelaterte ytelser	189	0
SUM YTELSE TIL LEDENDE PERSONER	1665	150

Det er utbetalt styrehonorar for EBA/EBAS på 150 TNOK i 2014. Det er ikke ytet lån eller annen sikkerhetsstillelse til Adm.dir. eller styret i EBA/EBAS.

NOTE 3 Pensjoner

Foreningen er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Foreningens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Konsernet har både ytelsesbaserte og innskuddsbaserte pensjonsforsikringer.

Den kollektive ordningen omfatter 16 aktive medlemmer og 14 pensjonister i konsern, mens de resterende er omfattet av innskuddspensjon. De som er ansatt før 01.01.2004 er dekket ved en kollektiv pensjonsforsikring som

nå er lukket. Ansatte som er ansatt etter 01.01.2004 er omfattet av en innskuddsbasert pensjonsforsikring. Årets beløp for innskuddsbasert pensjonsforsikringsordninger er innregnet i resultatregnskapet.

Pensjonsforpliktelsen for nåværende adm.dir er dekket gjennom EBA-S sin innskuddsbaserte pensjonsforsikring.

	EBA-KONSERN		EBA	
	2014	2013	2014	2013
Bevegelser pensjonsforpliktelse (DBO) inkl. AGA				
DBO ved periodens begynnelse	27 784	24 486	9 325	9 131
Årets pensjonsopptjening, Service Cost	1 272	1 087	350	313
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	1 143	1 031	362	353
Aktuarielt tap (gevinst)	5 045	2 937	3 239	971
Aga av innbetaling pensjonsmidler	(167)	(78)	(117)	(62)
Pensjonsutbetalinger	(1 215)	(1 208)	(909)	(909)
DBO VED PERIODENS SLUTT	33 862	28 256	12 249	9 797
Bevegelser pensjonsmidler				
Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	33 410	33 231	15 860	15 931
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	1 459	1 186	691	571
Aktuarielt (tap) gevinst	4 912	287	2 905	208
Administrasjonskostnader	(485)	(484)	(213)	(229)
Innbetalinger	1 185	632	831	521
Pensjonsutbetalinger	(1 215)	1 208)	(909)	(909)
PENSJONSMIDLER VED PERIODENS SLUTT	39 265	33 643	19 165	16 093
Avstemming - balanseført pensjonsforpliktelse				
Netto pensjonsforpliktelse - over/(-underfinansiert) *)	5 403	5 387	6 916	6 296
Ikke resultatført aktuarielt tap (gevinst)	181	(55)	787	351
BALANSEFØRT PENSJONSMIDLER (inkl AGA *)	5 584	5 332	7 703	6 647

*) Inkludert AGA

Beregningen av pensjonsmidler er foretatt av aktuar og basert på følgende forutsetninger.

Økonomiske forutsetninger	2014	2013
Diskonteringsrente	3,00 %	4,10 %
Forventet avkastning pensjonsmidler	3,80 %	4,40 %
Årlig forventet lønnsvekst	3,25 %	3,75 %
Årlig forventet reg. av pensjoner under utbetaling	0,10 %	0,60 %
Årlig forventet G-regulering	3,00 %	3,50 %
Ønsket størrelse på korridor i %	10,00 %	10,00 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravg.faktor	14,10 %	14,10 %

I 2014 har balanseførte pensjonsmidler økt med TNOK 817 i EBA og økt med TNOK 13 i EBA-konsern. Endringen har medført tilsvarende reduksjon i lønnskostnader i EBA og EBA-konsern.

Usikrede pensjonsforpliktelser

For to tidligere ansatte betales det en tilleggspensjon og en ektefellepensjon. EBA dekker forskjellen i pensjonsutviklingen etter statens pensjonsordning og EBAs kollektive pensjonsordning. Det er foretatt aktuarberegning for de

to i 2014, og pensjonsforpliktelsen er beregnet med utgangspunkt i gitte forutsetninger og balanseført med TNOK 710 per 31.12.14.

NOTE 4 Varige driftsmidler

	EBA-KONSERN					EBA		
	IT utstyr	Inventar	Immat. eiend.	Eiendom	SUM	IT Utstyr	Inventar	SUM
Anskaffelseskost per 01.01.	1 278	858	300	4 125	6 562	110	494	604
Tilgang i året	0	0	0	0	0	0	0	0
Avgang i året	0	0	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	1 278	858	300	4 125	6 562	110	494	604
Akk. avskrivninger per 01.01.	979	613	0	165	1 757	87	249	336
Avgang ord. avskrivninger i året	0	0	0	0	0	0	0	0
Ord. avskrivninger i året	157	55	0	55	268	18	55	74
Akk. av- og nedskrivninger	1 136	669	0	220	2 025	105	304	409
Bokført verdi pr. 31.12.	142	190	300	3 905	4 537	5	190	195
Økonomisk levetid	3-4 år	3-5 år	3 år	50 år		3-4 år	3-5 år	

NOTE 5 Andre driftskostnader

	EBA-KONSERN		EBA	
	2014	2013	2014	2013
Husleie og drift lokaler	2 299	2 519	2 299	2 519
Administrasjon/Sekretariatskostnader	1 665	1 572	1 665	1 572
Lærlingetilskudd/kostn. vedr. tilskuddet	0	0	0	0
Anskaff./leie av maskiner/inventar/IKT	431	487	431	487
Honorar/kjøp av tjenester	7 804	11 229	7 863	11 382
Andre kontorkostnader og interne møter	2 538	2 435	2 571	2 443
Reisekostnader	2 890	3 023	2 890	3 023
Informasjon, marked og representasjon	4 794	4 151	4 941	4 281
Generalforsamling, styre & utvalg, møter	2 842	2 990	2 944	3 074
Kurs- og seminarkostnader	1 388	1 904	1 388	1 904
Forsikringer, kontingenter og gaver	995	852	995	865
Andre kostnader	2 745	2 022	2 745	2 022
Prosjekter	0	0	0	0
Tap på fordringer	4	101	4	101
Bidrag/støtter/tilskudd	9 417	8 336	9 479	8 436
Andre adm. kostnader	9 087	9 122	0	0
SUM ANNEN DRIFTSKOSTNAD	48 900	50 743	40 215	42 109

	EBA 2014	BAM 2014	KONSERN 2014
Revisjon			
Kostnadsført revisjonshonorar i løpet av året	371	87	458
Honorar for rådgivning utført av revisor	58	13	70
SUM HONORAR TIL REVISOR	429	100	528

EBA er inklusive mva og BAM er eksklusive mva.
EBA - Herav er TNOK 62 revisjonskostnad for EBA, EBAS og EBA OPP/UT

NOTE 6 Skattekostnad

Årets skattekostnad for EBA-konsern og EBA består av:

EBA:

EBA er skattepliktig for overskudd i servicekontoret (EBA-S) og EBA Rogaland. Servicekontoret er regnskapsmessig atskilt fra foreningen, og dette er gjennomført med den hensikt å sikre medlemmenes fradragsrett for serviceavgiften. I tillegg er servicekontoret skattepliktig av sin netto formue. Skattekostnad i regnskapet for EBA-S tilsvarer betalbar skatt, som knytter seg til 27 % skatt på det skattemessige resultatet til EBA-S. Utsatt skattefordel er ikke balanseført pga. usikkerheten om fordelene vil kunne anvendes, og følgelig er ikke endring utsatt skattefordel del av skattekostnaden.

EBA-konsern:

Skattekostnad knytter seg til 28 % skatt på det skattemessige resultatet til EBA-S, EBA Rogaland og BAM AS. Utsatt skattefordel er heller ikke balanseført i BAM AS, og følgelig er heller ikke for konsernet endring utsatt skattefordel del av skattekostnaden.

	BAM AS	EBA-S	Rogaland	Konsern
<i>Årets skattekostnad fremkommer slik:</i>				
Betalbar skatt på årets resultat	891	0	53	944
Brutto endring i utsatt skatt				0
Formueskatt				0
For lite avsatt skatt tidligere år	0	0		0
ÅRETS TOTALE SKATTEKOSTNAD PÅ ORDINÆRT RESULTAT	891	0	53	944
<i>Betalbar skatt i årets skattekostnad fremkommer slik:</i>				
Resultat før skattekostnad	3 29	2 311	7 171	6 580
Permanente forskjeller	70	4 366	(0)	4 436
Endring i midlertidige forskjeller	(62)	(17)		(79)
Anvendt underskudd til fremføring				
Grunnlag betalbar skatt	3 300	7 46	7 170	10 937
 BETALBAR SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT 27%	891	0	46	937
<i>Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skattefordel</i>				
<i>Forskjeller som utlignes:</i>				
Anleggsmidler	(37)	17		(20)
Omløpsmidler	(149)	0		(149)
Pensjonsforpliktelse	0	(34)		(34)
Underskudd til fremføring				0
Sum	(186)	(17)	0	(203)
UTSATT SKATTEFORDEL, IKKE BALANSEFØRT 27%	(50)	(5)	0	(55)

NOTE 7 Egenkapital og endring egenkapital

	Sum EK EBA konsern	Sum EK EBA	Minoritets andel av EK
<i>Bundet egenkapital Opp & Ut fondet</i>			
Egenkapital Opp & Ut-fond 01.01.	2 871	2 871	
Årets resultat Opp & Ut-fond	(1 491)	(1 491)	
Egenkapital Opp & Ut-fond 31.12.	1 380	1 380	
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Egenkapital per 01.01	98 748	86 216	583
Disposisjonsfond	1 757	1 757	
Fusjon	996	996	
Årets resultat	7 131	7 131	70
Annen egenkapital 31.12	108 603	94 474	654
TOTAL EGENKAPITAL PER 31.12.	109 983	95 854	654

NOTE 8 EBAs aksjer i Bygg og Anlegg Media AS

100 aksjer pålydende 1 TNOK bokført til kostpris. Selskapet er 100 % eid av EBA. Anskaffelseskost for aksjene er eliminert mot egenkapitalen i Bygg og Anlegg Media AS i konsernregnskapet.

NOTE 9 Bankinnskudd og fond

	EBA-KONSERN		EBA	
	2014	2013	2014	2013
Frie bankinnskudd og kontanter	119 881	110 769	98 297	92 924
Pengemarkedsfond	12 290	12 030	12 290	12 030
Bundne skattetreksmidler	2 652	2 831	1 348	1 524
SUM BANKINNSKUDD OG KONTANTER	134 823	125 631	111 935	106 479

NOTE 10 Annen langsiktig gjeld

	EBA-KONSERN		EBA	
	2014	2013	2014	2015
Opplæringsfond EBA Vestenfjelske	6 706	6 085	6 706	6 085
SUM ANNEN LANGSIKTIG GJELD	6 706	6 085	6 706	6 085

NOTE 11 Annen kortsiktig gjeld

	EBA-KONSERN		EBA	
	2014	2013	2014	2013
Statstilskudd Lærebedrifter Oslo avd.	7 211	7 154	7 211	7 154
Skyldig refusjonskrav bedrifter TeVeBusk Byggopp	3 811	4 039	3 811	4 039
Forskuddsbetalt abonnement	1 520	1 760	0	0
Periodiserte inntekter/prosjekter	1 771	1 580	658	575
Skyldig lønn og feriepenger	8 645	7 562	2 685	2 466
Øvrig kortsiktig gjeld	2 337	3 148	1 974	2 171
SUM ANNEN KORTSIKTIG GJELD	25 295	25 243	16 339	16 404

NOTE 12 Resultatregnskap per enhet

Periode: 01.01. - 31.12.2013 (Beløp i hele 1.000 kr)	EBA-KONSERN		EBA	
	2014	2013	2014	2013
DRIFTSINNTEKTER				
SUM DRIFTSINNTEKTER	128 069	121 489	74 743	71 155
DRIFTSKOSTNADER				
Varekostnader	8 978	9 291	0	0
Personalkostnader	65 469	63 139	32 242	32 301
ADMINISTRASJONSKOSTNADER				
SUM ADMINISTRASJONSKOSTNADER	49 168	51 080	40 289	42 183
SUM DRIFTSKOSTNADER	123 615	123 510	72 531	74 484
DRIFTSRESULTAT	4 454	(2 021)	2 212	(3 330)
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER				
NETTO FINANSPOSTER	2 482	2 595	2 943	3 415
RESULTAT før skatt	6 935	574	5 155	86
Skattekostnad	(944)	(806)	(53)	(97)
RESULTAT etter skatt	5 991	(232)	5 102	(11)

EBA	EBA Oslo	EBA Møre og Romsdal	EBA Hedmark Oppland	EBA Agder	EBA Hålogaland	EBA TeVEBusk	TeVE Busk, Byggopp AS	EBA Rogaland	EBA Vesten-fjelske	EBA Trøndelag		Bygg og anlegg Media AS	Elimin-ering EBA	Elimin-ering EBA konsern
2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014		2014	2014	2014
36 703	8 146	860	6 276	9 509	2 230	2 869	6 781	2 672	9 563	10 570		53 728	(21 436)	(402)
												8 978	0	0
12 050	5 231		24	2 267	1 102	1 488	1 997	1 385	3 797	3 718		32 423	(817)	804
26 096	2 473	935	6 112	6 748	1 283	1 328	4 680	1 172	5 051	5 847		9 281	(21 436)	(402)
38 147	7 704	935	6 136	9 015	2 386	2 816	6 677	2 556	8 848	9 565		50 682	(22 253)	402
(1 443)	442	(76)	141	494	(156)	53	104	115	715	1 005		3 046	817	(804)
1 482	229	3	232	179	73	70	83	56	396	139		246	0	(707)
39	671	(72)	373	673	(83)	123	187	171	1 111	1 144		3 292	817	(1 511)
0								(53)				(891)	0	0
39	671	(72)	373	673	(83)	123	187	118	1 111	1 144		2 401	817	(1 511)

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS
Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20, NO-0051 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01
www.ey.no
Medlemmer av den norske revisorforening

Til generalforsamlingen i
Entreprenørforeningen - Bygg og anlegg

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Entreprenørforeningen – Bygg og anlegg, som består av foreningsregnskap og konsernregnskap. Foreningsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foreningens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foreningens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om foreningsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Entreprenørforeningen – Bygg og anlegg avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av foreningens og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2014 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende direktør har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 24. mars 2015
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Ler
statsautorisert revisor

EBA's administrasjon:

Kari Sandberg, adm.dirktør
Tel: 23 08 75 42 / Mob: 95 22 10 74
Epost: ksa@eba.no

Kristin Sandvik, adm.sekretær
Tel: 23 08 75 32 / Mob: 41 52 21 19
Epost: ks@eba.no

Torild Engh, advokat
Tel: 23 08 75 37 / Mob: 45 51 00 54
Epost: te@eba.no

Jan Olaf Dukan (innleid)
Mob: 92 20 06 52
Epost: jod@eba.no

Lene Jønsson,
Leder HMS og Entreprenørskolen
Tel: 23 08 75 34 / Mob: 93 09 61 84
Epost: lj@eba.no

Elisabeth Gundersen, sekretær
Tel: 23 08 75 10 / Mob: 95 12 12 77
Epost: eg@eba.no

Byggejuridisk avdeling:

Snorre Fuhr, avdelingsleder
Tel: 23 08 75 23 / Mob: 92 66 37 13
Epost: sf@eba.no

Siw Linderud, advokat
Tel: 23 08 75 36 / Mob: 92 01 13 12
Epost: sl@eba.no

Øystein Seljeflot, advokat
Tel: 23 08 75 26 / Mob: 90 53 71 52
Epost: os@eba.no

Vei og jernbane avdeling:

Arne Aakre, avdelingsleder
Tel: 23 08 75 39 / Mob: 91 77 92 52
Epost: aa@eba.no

Kompetanseavdeling:

Thomas Norland, avdelingsleder
Tel: 23 08 75 25 / Mob: 92 42 35 50
Epost: tn@eba.no

EU-PROSJEKTET PRODUCTINFOX

Berit Bull-Gjertsen (engasjement)
Tel: 23 08 75 38 / Mob: 99 53 09 99
Epost: bbg@eba.no

Byggopp-kontorene

- Byggopp Hedmark og Oppland
- Byggopp Oslo, Akershus og Østfold
- Byggopp Telemark, Vestfold og Buskerud
- Byggopp Agder (Aust og Vest)
- Byggopp Rogaland
- Byggopp Hordaland
- Byggopp Sogn og Fjordane
- Byggopp Møre og Romsdal
- Byggopp Trøndelag (Sør og nord)
- Byggopp Hålogaland (Nordland, Troms og Finnmark)

www.byggopp.no

EBA - Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg

Middelthuns gate 27, 0368 Oslo,
Postboks 5485 Majorstuen 0305 Oslo.
Tel: 2308 7500
E-post: firmapost@eba.no